

69. møde.

Torsdag den 9. maj kl. 23.

Formanden:

Da betænkningen endnu ikke foreligger, skal jeg udsætte mødet. Det genoptages i morgen, fredag den 10. maj, kl. 1.

Mødet udsat kl. 23.01.

Mødet genoptaget kl. 1.

Formanden:

Jeg skal atter udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 3.

Mødet udsat kl. 1.01.

Mødet genoptaget kl. 3.

Formanden:

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet betænkning over

forslag til lov om ændring af visse forbrugsafgifter (Forhøjelse af afgiften af cigaretter, fintskåret røgtobak, spiritus, vin og øl),

forslag til lov om ændring af lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m. v.,

forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m. v.,

forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger. (Afgift af vaskemaskiner, køleskabe, frysebokse, elkomfurer og støvsugere m. m. Forhøjelse af afgift af fjernsynsmodtagere) og

forslag til lov om afgift af lystfartøjer m. v.

Da eksemplarer af betænkningen endnu ikke er omdelt, skal jeg udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 3.30.

Mødet udsat kl. 3.02.

Mødet genoptaget kl. 3.30.

Formanden:

Da jeg finder det rigtigst, at alle medlemmer har mulighed for at have betænkningen i hænde inden mødet, skal jeg udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 3.40.

Mødet udsat kl. 3.31.

Mødet genoptaget kl. 3.40.

Formanden:

De på dagsordenen opførte sager kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af visse forbrugsafgifter. (Forhøjelse af afgiften af cigaretter, fintskåret røgtobak, spiritus, vin og øl).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 167) findes i tidenden sp. 6385, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 375).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de under punkterne 2-5 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om registreringsafgift af motor køretøjer m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 169) findes i tidenden sp. 6386, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 375).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motor køretøjer m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 170) findes i tidenden sp. 6386, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 375).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der følgende ændringsforslag:

Af *Dagmar Andreassen* (RV) og *Gudme* (RV):

Til § 1.

1) Nr. 1 affattes således:

„1. De i § 3, stk. 1, A. fastsatte satser for vægtafgift opkræves med et tillæg på 50 pct.“.

2) Nr. 2 affattes således:

„2. De i § 4 under I og II fastsatte satser for vægtafgift opkræves med et tillæg på 50 pct.“.

Bemærkninger.

Forslagsstillerne kan tiltræde, at de gældende vægtafgifter underkastes en rimelig forhøjelse som et led i det af regeringen foreslåede afgiftskompleks med henblik på økonomisk sanering og formindskelse af det store valutaunderskud. De foreslåede satser er imidlertid efter forslagsstillerens opfattelse for voldsomme og vil blandt andet ramme de mange mennesker, der er henvist til at benytte bil som eneste mulige befordringsmiddel mellem hjem og arbejdsplads.

Den foreslåede fordobling af afgiften på små varevogne vil også ramme mange mindre håndværkere og handlende, der i forvejen har erhvervsmæssige vanskeligheder, hårdt.

Forslagsstillerne ønsker derfor såvel personvogns- som varevognsforhøjelsen begrænset til 50 pct. i forhold til de i dag gældende satser.

På årsbasis vil den foreslåede forhøjelse udgøre ca. 475 mill. kr. mod regeringsforslagets ca. 635 mill. kr.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger. (Afgift af vaskemaskiner, køleskabe, frysebokse, el-komfurer og støvsugere m. m. Forhøjelse af afgift af fjernsynsmodtagere).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 171) findes i tidenden sp. 6386, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 375).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om afgift af lystfartøjer m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 173) findes i tidenden sp. 6386, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 375).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Formanden:

Taletiden er for ordførerne indtil 20 minutter.

Per Hækkerup (S):

Jeg vil gerne først sige, at der jo er stillet en række ændringsforslag. Jeg skal ikke gennemgå dem i detaljer, men sige, at nogle af ændringsforslagene kan vi stemme for, nogle vil vi stemme imod.

[Per Hækkerup.]

Man kan spørge, når vi ender med den konklusion, at vi ikke kan stemme for lovforslagene, om det så var rimeligt, at vi overhovedet indlod os på at tage stilling til de enkelte ændringsforslag. Når vi gør det, hænger det sammen med, at vi har erfaring for her i det høje ting, at selv om udvalgsmedlemmer har givet udtryk for, hvad de formoder er deres partis opfattelse, kan det vise sig ved en konkret afstemning i salen, at de pågældende udvalgsmedlemmer ikke helt dækker deres grupper; derfor kan man altså ikke være sikker på, at når der er et flertal i skatte- og afgiftsudvalget imod lovforslagene, er der på tilsvarende måde et flertal imod her i tinget. Og skulle den ulykke ske, at nogle af forslagene, ét eller flere af dem, blev vedtaget, vil vi i hvert fald gerne være sikre på, at de har den bedst mulige udformning.

Det gælder ikke mindst under hensyntagen til, at der er væsentlige erhvervsmæssige interesser knyttet til i hvert fald nogle af lovforslagene, og at vi derfor gerne ville sikre os, at der tages det fornødne hensyn til de pågældende erhvervsmæssige interesser. Derfor er vi altså gået ind for visse ændringsforslag, som skulle sikre dette synspunkt.

Om forslagene som helhed kan jeg sige, at vi i socialdemokratiet er indstillet på at stemme imod forslagene. Det er ikke noget, vi gør med glæde, for vi erkender, sådan som det fremgår af udvalgsbetænkningen og den mindretalsudtalelse, vi har afgivet til udvalgsbetænkningen, at Danmark står over for meget store og vanskelige økonomiske problemer, og at det derfor er nødvendigt, at der træffes foranstaltninger, der søger at imødegå disse store vanskeligheder. Det drejer sig dels om et meget stort betalingsbalanceunderskud, dels om den ret så kraftige inflatoriske udvikling, vi oplever.

Når vi alligevel går imod de forslag, som regeringen har fremsat om afgiftsforhøjelser, er det, fordi vi ikke mener, at disse afgiftsforhøjelser kan vurderes isoleret, de må ses i sammenhæng med, hvad regeringen i øvrigt har ment at kunne forelægge som tanker og som forslag for folketinget. Og vi føler os ikke overbevist om, at det, regeringen her har foreslået, hverken er det rigtige eller det mest hensigtsmæssige til opnåelsen af de

formål, som vi stort set er enige med regeringen om, og som jeg tror de fleste partier her i tinget er enige om bør være et formål for den økonomiske politik.

Vi betragter altså skatteforslagene og bebudelsen af besparelserne sammen med afgiftsforslagene som noget, der skal ses som en helhed og vurderes som en helhed.

Når vi, trods denne enighed i vurderingen af, at det er nødvendigt at foretage noget i forhold til den økonomiske udvikling, er endt med at ville stemme imod lovforslagene, hænger det også sammen med — ja, nu skal man jo ikke bruge for stærke udtryk, og lad mig så sige det på den måde — at vi ikke føler os særlig godt behandlet af regeringen. Vi havde fra socialdemokratiets side et oprigtigt ønske om, at vi kunne nå frem til en ordening, som vi, regeringen og et flertal i folketinget, kunne blive enige om, og jeg tør roligt sige, at vi i de knap to døgn, der er gået, siden regeringen forelagde sine afgiftsforslag og sine tanker om skattereform og udgiftsreduktioner for det offentlige, har bestræbt os ihærdigt for at søge at nå til en forligsmæssig ordening med regeringen. Det har vi gjort hele tiden, det har vi gjort så sent som under de drøftelser, vi har haft i aften, og derfor er det en skuffelse for os, at vi ikke hos regeringen og regeringspartiet har mødt den beredvillighed, som vi fandt naturlig i forhold til opgavens størrelse, i forhold til problemernes betydning, men også i forhold til de tilkendegivelser, regeringen har givet om, at også den ønskede at finde frem til en ordening, som et flertal i folketinget kunne tilslutte sig.

Vi har naturligvis ikke tryglet regeringen om at finde en forligsmæssig ordening med os, men det er ikke meget galt at sige, at vi under udvalgsarbejdet og i de drøftelser, vi har haft uden for udvalget, igen og igen har understreget over for regeringen betydningen af, at disse meget afgørende problemer blev løst, blev løst så hurtigt som muligt, eller at man begyndte at løse dem så hurtigt som muligt, og at vi var villige til at medvirke i et sådant forsøg. Jeg tør roligt sige, at det har ikke på noget tidspunkt skortet på vilje fra vores side til, hvis man imødekom de synspunkter, som vi har med hensyn til den måde, hvorpå man skal klare problemerne, og viste imødekommenhed over for de interesser, som den socialdemo-

[Pør Hækkerup.]

kratiske arbejderbevægelse repræsenterer, at nå frem til et forlig.

Men vi må altså med beklagelse konstatere, at viljen var ikke tilstrækkelig kraftig hos regeringen og hos regeringspartiet til, at vi kunne få en løsning, som også vi kunne være med til at tage ansvaret for. Vi beklager det så meget desto mere, som vi jo sammen med regeringen og 2 andre partier i folketinget gennemførte, skal vi kalde det det lille økonomiske forlig i begyndelsen af året med henblik på at tage fat på nogle af de alvorlige problemer, vi står over for i den økonomiske udvikling. Vi havde forventet, at det ville være muligt at føre dette videre også til en forligsmæssig ordning, som kunne omfatte større problemer, og som kunne have et længere sigte end det, vi beskæftigede os med i begyndelsen af året.

Vi gjorde fra socialdemokratiets side det, at vi i slutfasen af forhandlingerne i dag udarbejdede nogle synspunkter, som vi meddelte regeringen i skriftlig form, hvori vi påpegede, hvad vi mente ville være forudsætningerne for, at vi kunne gå med ind i en mere omfattende og langsigtet løsning. Det var ikke stillet op som et ultimatum, ikke stillet op som et alt eller intet, men som et udgangspunkt for en drøftelse med regeringen. Vi har fået et skriftligt svar fra regeringen, og både det forslag, vi havde stillet, og det svar, regeringen gav os, er optaget i udvalgsbetænkningen; jeg henviser til læsning af disse to interessante dokumenter.

Jeg gentager: det var en skuffelse for os, at regeringens svar var såpas udflydende, såpas upræcist, såpas usikkert, at vi ikke mente på det grundlag at kunne gå ind i den øjeblikkelige forpligtelse, det var at stemme for afgiftsforhøjelser, som på årsbasis betød ca. 2,9 mia kr. i merindtægt for statskassen.

Vi havde været parat til at tage disse ubehagelige afgiftsforhøjelser, hvis vi til gengæld havde fået en afbalanceret helhed ud af den økonomiske politik, som vi føler det er nødvendigt for Danmark at gennemføre.

Resultatet er altså blevet, at vi har måttet sige nej, og resultatet er blevet, at et flertal i udvalget har sagt nej. Og hvis dette flertal i udvalget bekræfter sig i et flertal her i tinget, betyder det formentlig — men det er

jo noget, statsministeren bestemmer — at vi skal have valg.

Jeg vil gerne sige som socialdemokratiets opfattelse, at vi mener ikke, at valg er det, vi behøver på nuværende tidspunkt. Vi mener ikke, det ligefrem er det, befolkningen tørster efter. Vi mener, at det, der havde været det naturlige svar på de problemer, vi står over for, havde været, at de partier, som kalder sig ansvarsbevidste — og hertil regner jeg også regeringspartiet — havde levet op til denne ansvarsbevidsthed. Men det var altså ikke muligt.

Uden at være ubehagelig mod venstre vil jeg sige, at jeg har indtrykket af, at venstre simpelt hen var kørt fast i deres problemer, at de ikke kunne komme ud af stedet med deres problemer, at de ikke havde den bevægelighed og den imødekommenhed over for andre synspunkter, som er nødvendig, når man er et parti og en regering, der repræsenterer kun 22 mandater af 179.

Nu får vi altså et valg, formentlig da, i stedet for, og det anser vi ikke for at være en hensigtsmæssig løsning på det, vi har stået over for. Når valget er overstået og vi har den nye politiske konstellation i folketinget, ja, så står vi med de samme problemer som dem, vi har tumlet med i de sidste par dage eller de sidste uger. Så står vi formentlig med disse problemer i forstørret format, fordi der nu kommer til at gå 4 til 8 uger, inden vi kan komme i gang med det, som vi alle sammen i dette ting ved er nødvendigt at gennemføre.

Jeg vil derfor sige, at efter min bedste overbevisning har den regering, som blev dannet efter valget den 4. december, og hvor jeg godt vil sige, at jeg synes, statsministeren udviste dristighed, mod, initiativ, for ikke at sige lyst til at blive statsminister, startet godt, og vi har fra socialdemokratiets side levet op til det, vi mente var vores ansvar som landets største parti, og vi indgik i forhandlinger og drøftelser og forlig med regeringen. Men det er altså, som om statsministeren, efter at de 100 dage var gået, absolut ville opleve sit Waterloo, og det kommer han til at opleve i løbet af nogle få timer.

Glistrup (FP):

Om en god uges tid fylder regeringen Hart-

[Glistrup.]

ling 150 dage. Det skulle have været så godt, og så blev det faktisk skidt. Landet lever stadig under den maniske forfølgelse af parcelhusejere og ejerlejlighedsindehavere, som den foregående regering med støtte af SF fandt sin store lyst i at instituere, og hvor man jager de pågældende med en beskætning, som kan drive dem fra hus og hjem.

Regeringen Hartling lyttede ikke til talen i det valg, som bragte den til magten. Landet lever stadig med denne tilstrømning af mennesker til den offentlige sektor, med papir, skriverier og skrivebordssysler, som ingen valuta skaber, hvor vi anvender vor arbejdskraft aldeles uhensigtsmæssigt, nøjagtig på samme måde som man gjorde i den forrige regerings tid, hvad der bragte dette land ud i dets store ulykker.

Landet har det stadig således, at man på de indkomster, der er erhvervet, udskriver meget betydelige skatter; regeringen Hartlings største lovgivningstriumf har været at forhøje den reelle beskætning af indkomsten ganske væsentligt. Forhåbentlig vil det lykkes os andre i tide at få den lede tvangsopsparing fjernet, før den skal træde i kraft til september måned.

Regeringen Hartling ville bekæmpe inflationen. I stedet for at gå til opgaven jævnt og ligetil og forsøge at få sat priserne ned, fandt den ud fra den fortænkte økonomiske videnskab, som den var så forgæbet i, ud af, at man skulle sprede ud af skatteydernes penge i såkaldt omkostningsdæpende ydelser, som om dette ord kunne virke på nogen som helst magisk måde. Derved forstørrede regeringen Hartling dette lands problemer.

Regeringen Hartling ville bekæmpe landets valutavanskeligheder, og hvordan ville man så gøre det? Ja, man kom her i folketinget i forgårs og fremlagde nogle forslag, som var virkelig velegnede til at gøre lige det stik modsatte, hvis man ville beskæftige sig med at analysere, hvad det virkelig drejede sig om. Man mente, at man ved at følge den sædvanlige fremgangsmåde, som har været brugt så mange gange og været brugt så mange gange forgæves, med at pålægge befolkningen pligter ved, at nu skulle de pludselig til at betale mere for den ene vare og så for den anden vare og så for den tredje

vare, virkelig kunne løse de økonomiske problemer, man stod over for. Man sagde, at det må da være ligetil at forstå, at hvis vi hindrer bilsalget — selv om det koster nogle bilhandlere nogle konkurser — så må vi da kunne spare den fremmede valuta, det koster at købe biler, og på tilsvarende måde skulle man løse andre spørgsmål. Man indså ikke, at når man køber i forvejen højt beskattede varer som f. eks. biler eller de andre ting, der indgik i denne fuldstændig fantasi-løse, traditionelle afgiftsbuket, så er det ikke valutaproblemerne, man løser. Det er jo helt oplagt, at hvis man køber en bil f. eks. til, skal vi sige, 33.000 kr., så repræsenterer det for 8.000 kr.s vedkommende fremmed valuta, men i kraft af den grådige stat er langt de fleste penge nogle, der bliver i landet. Hvis man derfor vil bekæmpe valutaproblemerne, så er det bestemt ikke ved at hindre folk i at købe varer og den slags ting, det er simpelt hen ved at gå løs på de meningsløse udgifter, som vi virkelig har i fremmed valuta, hvad vi smider ud til cocktailparties hos ambassadører rundt omkring i verden, hvad vi smider ud til mere eller mindre meningsløse u-landshjælpeydelsers og sådan noget. Det er der 100 pct. valuta i, hvorimod der er så umådelig lidt valuta forholdsmæssigt, når vi beskæftiger os med sådan noget som det, regeringen nu ville gå løs på.

Der var simpelt hen ikke sund fornuft skabt i den måde, denne regering ville til at drive politikken på. Vi andre har ligesom hr. Per Hækkerup forsøgt at forklare regeringen, hvordan man fører sund og rigtig politik. Fra første færd straks efter valget i december måned søgte vi kontakt med regeringen for at få et fælles arbejdsgrundlag omfattende det eneste, der kunne hjælpe Danmark i de problemer, som Danmark var kommet ud i, nemlig at vi anvendte vor arbejdskraft forkert. Derfor måtte vi reducere den offentlige sektor, vi måtte sørge for, at den indkomstskat, der pisker arbejdsglæden ud af folk, kunne blive reduceret. Vi mødte den kolde skulder i december. „Kan selv“, sagde den nyfødte regering.

Vi kom igen i januar, da vi stod ved næste korsvej, og forsøgte at få regeringen over til det, der måtte være den eneste rigtige politiske linje, nemlig at man skulle sørge for, at vi fik genoprettet tilstandene i Dan-

[Glistrup.]

mark, da vi endnu havde et så lavt beskattingsniveau, som vi havde dengang hr. Hilmar Baunsgaard overtog regeringsmagten i 1968 og skulle redde landet ud af dets skatteproblemer, men så for alvor fik denne indkomstskat til at stige. Fuldstændig ligestyldighed var det, der mødte os fra regeringen.

Hr. Per Hækkerup sagde, at socialdemokratiet havde aldrig tryglet regeringen. Vi har tryglet regeringen om at komme over på den rette vej, men lige meget hjalp det. Den ville overhovedet ikke stille noget op. Den ville regere med den parlamentariske basis, som udgjordes af det socialdemokrati, der var kørt fast den 4. december. Den fulgte simpelt hen den stik modsatte linje af det, som partiet venstre opnåede sit trods alt gode valg den 4. december på — alt er jo relativt, også for gammelparterne.

Det kom altså så vidt, at vi fik disse meningsløse forslag i forgårs. Men også vi har lagt os i selen i de mellemliggende dage. Da regeringen Hartling overhovedet ikke var til at få i tale, da den stadig viste kulde over for os, måtte også vi skrive et brev, som socialdemokratiet måtte skrive et brev til regeringen, for dog at få den ind på den rette vej. Men mens hr. Per Hækkerup dog oplevede, at hans parti fik et skriftligt svar på sit brev, så er vi ikke blevet berørt på den måde.

Men vi vil forsøge og forsøge igen. Vi mener stadig væk, at regeringen Hartling bør fortsætte, men den bør fortsætte med at drive en politik, således at vi kan komme ud af problemerne, ikke således at vi skal fortsætte med at synke dybere og dybere i sumpen, således som de nu næsten 150 dage har været udtryk for.

Vi er helt enige, når hr. Per Hækkerup fremhæver, at et valg på nuværende tidspunkt ikke løser problemer af nogen som helst art. De alvorlige problemer, landet er kommet ud i med de regeringer, det har haft i de senere mange år, vil bare blive større, hvis statsskibet nu igen skal drive om uden ror. Derfor er der ikke nogen som helst fornuftig dansk interesse forbundet med at kaste landet ud i en valgkamp på nuværende tidspunkt. Det kan kun være udtryk for såret personlig forfængelighed hos regerin-

gen eller hos regeringspartiet, hvis man udskriver valg. Bevares, man kan med den formelle ret fra grundloven sige: nu udskriver vi valg, men en statsminister sidder der ikke for at udnytte formelle rettighedspositioner, en statsminister sidder på sin post for at handle i landets interesse, og det kan ikke være i landets interesse, som stillingen er i øjeblikket, at der skal spildes nogle uger, indtil det bliver sommer i Danmark, på, at man skal til at drive en valgkamp, hvorefter man efter alle solemærker at dømme kommer i nogenlunde den samme parlamentariske situation, som vi sidder i nu. Problemerne er bare blevet større. Det er ansvarsløs gerning, hvis regeringen i småformelse over, at dens egne dårlige ideer ikke kan vinde flertal her i dette ting, skulle finde på at kaste tøjlerne fra sig, således som hr. Per Hækkerup frygtede.

For det er simpelt hen nogle rigtig dårlige og uigennemtænkte forslag, som vi blev præsenteret for i onsdags. Man ville fra regeringens side opkræve en afgift på fjernsynsapparater, og det ville, når man begyndte at kigge på, hvad det nærmere betød, indebære, at et af de hårdest ramte arbejdsløshedsområder i landet, egnen omkring Struer og Lemvig, ville blive ramt yderligere af beskæftigelsesproblemer. Man troede, man herigennem kunne bekæmpe nogle valutavanskeligheder ved at udskyde befolkningens erhvervelse af farvefjernsyn, som om det at udskyde problemerne betyder at løse eller billiggøre dem, når vi lever i en inflations-tid, som om det at udskyde problemer til 1975, hvor vi står over for en vanskelig overenskomstsituation, på nogen måde kunne være en sund gerning, som om det at lægge denne store virksomhed deroppe i det nordvestjyske øde ville være af nogen valutamæssig gavn, når denne samme virksomhed i meget vidt omfang eksporterer sin produktion.

Alle disse hårde, klare kendsgerninger talte så uhyre lidt for denne regering sammenlignet med, hvad dens nationaløkonomiske ekspertise i al sin livsfjerne koldhed til sagde regeringen. Derfor tryglede og tryglede vi her igennem de forløbne to døgn regeringen om, dog at opgive et forslag af en sådan meningsløshed, men kulde og afvisning var resultatet, indtil det altså lykkedes

[Glistrup.]

at etablere et flertal i udvalget, som sikrede, at vi fik en ordning, så vi kunne bevare Bang & Olufsens virksomhed oppe i Struer.

Regeringen ville indføre en afgift på de såkaldt hårde hvidevarer, køleskabe, vaskemaskiner osv. Man ville pålægge dem, der forhandler disse varer som grossist eller fabrikant, under strafansvar inden 3 dage at anmelde sig og lade sig registrere, og man ville opstille et mægtig stort embedsmandsapparat, som så skulle fungere i 7½ måned med at opkræve en ganske speciel afgift, hvorefter hele historien simpelt hen skulle nedlægges igen. Et sådant forslag om pludselig at give en branche ganske specielle forhold i en sådan periode og så simpelt hen lade ordningen fordufte igen, det kan ikke være fostret i en hjerne, som har sans for, hvordan livet leves og bør leves i Danmark. Det vil kun skabe mere administration, mere papir, således som det har været karakteristisk for denne regering, som det var karakteristisk for dens umiddelbare forgængere.

Regeringen ville indføre en ordning, hvorefter de, der købte en bil inden for disse 7½ måned, pludselig skulle behandles vældig hårdt, og så tilføjede man: når så de 7½ måned er gået, så skal bilkøbere behandles godt, og så skal andre folk behandles tilsvarende dårligt. Som om man ikke kunne indse, at det i inflationstider blot ville føre til, at folk foretog deres indkøb i stød, idet de købte de varer, der ikke var særligt afgiftsbelagte, i disse 7½ måned, og så skiftede over og købte deres biler i foråret 1975. Regeringens forslag var simpelt hen aldeles uigennemtænkt, og det ville ikke blot føre til u hensigtsmæssige ryk i indkøbene, det ville simpelt hen føre til, at først dræbte man den ene branche, og så dræbte man den anden branche. Det ville man gøre fra Danmarks liberale parti, det parti, som, før det fik mulighed for at vise sine evner ved regeringsmagten, kaldte sig et erhvervsvenligt parti. Også her lykkedes det da heldigvis at opbygge et fornuftigt flertal i folketingsudvalget mod sådanne regler.

Sådan kan vi gå disse lede afgiftslovsforslag igennem paragraf for paragraf, lovforslag for lovforslag. Når vi stemmer imod disse lovforslag ved den behandling, der kommer, så skyldes det bestemt ikke, at vi

på nogen måde vil være med til at styrte landet ud i en overflødig og nytteløs valgkamp, så skyldes det simpelt hen, at det er dårligt og udueligt arbejde, som regeringen har villet gennemtvinge til skade for befolkningen, idet man vil pålægge befolkningen byrder, som der ikke er den mindste fornuft, den mindste mening i at pålægge befolkningen.

Vi har så i al venlighed gjort, hvad vi kunne, og vi gør fortsat, hvad vi kan, for at retlede regeringen. Fordi man har gjort en dårlig indsats ved en enkelt lejlighed, behøver man da ikke blive fornærmet og fare ud og straffe land og rige i fornærmelse over, at man ikke har kunnet få sine egne dårlige forslag igennem. Man kan da simpelt hen besinde sig, og det er der mulighed for endnu. Jeg håber, statsministeren vil gøre det, at statsministeren ikke vil sætte sin partiforfængelighed på nogen måde op over det, som vil gavne landet. I givet fald er det ikke folketetinget, der i dag ved afstemningen, som hr. Per Hækkerup var inde på, vælter regeringen. Det er i allerhøjeste grad denne regering, der vælter sig selv, denne regering, som har mødt en velvilje og forståelse fra alle sider i folketetinget — måske på nær hr. Knud Jespersens parti, som jeg ville fornærme, hvis jeg sagde, at man havde vist velvilje over for regeringen. Ellers tror jeg nok, man kan give dette folketeting en god karakter for at have villet møde regeringen i et sagligt samarbejde og forsøge at løse problemerne sammen med regeringen. Men regeringen har simpelt hen, som hr. Per Hækkerup skildrede det, været helt umulig at komme i en fornuftig kontakt med og i et fornuftigt samarbejde med.

Vi håber, regeringen vil lære af det, der er sket igennem disse hundredeogfyrre dage, og at den nu vil besinde sig og gå ind i et fornuftigt samarbejde, hvor regeringen kender sin plads. Så kan regeringen Poul Hartling komme til at opleve sin 1.000 dages fødselsdag. Jeg skal glæde mig, hvis vi fra denne talerstol i løbet af et par år kan gratulere regeringen Poul Hartling med, at den fylder 1.000 dage. Hvis vi ikke kan gøre det, så er det regeringen Poul Hartlings egen skyld, hvis den simpelt hen smider tøjlerne på nuværende tidspunkt. Det kan ikke være rigtigt at gøre det. Så må man hellere lade det folketeting, der jo alligevel stort set repræ-

[Glistrup.]

senterer befolkningens sammensætning, få lov til at fortsætte, blot med en anden regering. Hvorfor spille tid på regeringskrise?

Lad os få forkastet disse lovforslag, ikke for at være onde mod regeringen, men fordi lovforslagene simpelt hen er dårligt lavede; men lad os ikke svigte den opgave, vi har over for befolkningen i den bitterligt alvorlige økonomiske krise, vi har. Lad os komme i gang med at løse de økonomiske opgaver, lad os komme i gang med at løse boligproblemerne, lad os komme i gang med at få reduceret antallet af dem, der bare sidder og sidder og sidder og ikke gør noget som helst produktivt, lad os komme i gang med at få de offentlige udgifter presset ned på et fornuftigt niveau. Fremskridtspartiet tilsiger sit positive samarbejde uden mellemkommende valg; men skal vi have et valg, så tilsiger vi også vort samarbejde, når vi mødes efter valget.

Christophersen (V):

Folketingets medlemmer har i de sidste 36 timer haft lejlighed til at vise deres politiske ansvarsbevidsthed. Det var en udfordring, regeringen stillede dem over for, ikke af lyst, men af nødvendighed, og det kan nu konstateres uden omsvøb, at et flertal af medlemmerne i denne sal ikke formåede at leve op til denne udfordring.

Da det kom til stykket, var socialdemokratiet og fremskridtspartiet to alen ud af ét stykke. Da det kom til stykket, satte de nemlig deres egne interesser højere end hensynet til den vanskelige økonomiske situation, vi befinder os i. De brugte en vanskelig og farlig situation for dansk økonomi til at drive en afpresningspolitik over for regeringen. Det er jo ikke afgiftsforslagene som sådan, de to partier er modstandere af. Det fremgår af betænkningen, og det fremgår af de dokumenter, der er fremlagt i udvalget. Det er heller ikke situationsbedømmelsen, de er uenige med regeringen eller regeringspartiet om, det fremgår også klart. Men det, som de to partier brugte denne vanskelige

økonomiske situation til, det var at bringe en række emner og forslag ind i debatten, som venstre og som regeringen naturligvis var interesseret i at folketinget skulle arbejde med, men som det også var ganske klart, at man hverken kunne eller sagligt set burde forsøge at løse i løbet af den meget korte tid, der har været til vores rådighed. Det var spørgsmål af en meget vidtrækkende karakter, det var spørgsmål, der knyttede sig til det forslag til en skattereform, regeringen har fremlagt, det var spørgsmål, der knyttede sig til de meget betydelige besparelsesforslag, regeringen har fremlagt. Det er klart, at regeringen og regeringspartiet har lagt disse forslag frem til en fri forhandling, men det er lige så klart, at den slags vidtrækkende emner ikke kan forhandles i løbet af ganske få timer. De må, sådan som der hidtil har været enighed om her i tinget, forhandles i løbet af de kommende måneder. Men sådan skulle det altså ikke være. Disse vigtige og betydningsfulde, men også meget omfangsrige emner blev inddraget og bruges nu som begrundelse for, at man ikke kunne opnå enighed.

Hvad er så resultatet af den udvikling, som udvalgsarbejdet fik? Ja, resultatet er jo, at nu befinder vi os stadig i en alvorlig økonomisk krise, men vi må samtidig se i øjnene, at nu er dette folketing ikke i stand til inden for de nærmeste uger at løse opgaven på en tilfredsstillende måde. Det betyder, at den økonomiske krise altså får lov til at udvikle sig, og det betyder også — det er i hvert fald en af de konsekvenser, vi må se i øjnene kan blive resultatet af udviklingen — at et folketing, som ser anderledes ud end dette, vil have uddybet den politiske splittelse, fordi vi nu skilles i en diskussion, i en debat, som vi efter venstres opfattelse kunne have undgået, hvis vi havde koncentreret os om det, der var opgaven, nemlig at gennemføre et hurtigt virkende indgreb, der kunne værne den danske valuta og den danske økonomi.

Jeg må på mit partis vegne sige, at det er beskæmmende, at de to partier på denne

[Christophersen.]

måde ikke har været i stand til at deltage i et ansvarsbevidst politisk arbejde, og det må fylde de politikere, de partier, der befinder sig i midten af dansk politik, med en dyb bekymring for, hvordan dette land i fremtiden kan regeres.

Jeg vil godt understrege, at regeringspartiet har ikke søgt denne situation. Venstre har tværtimod lagt vægt på at sikre, at der blev ført en langsigtet politik, der var fyldt med et perspektiv. Vi har ønsket, at der skulle føres en ansvarsbevidst økonomisk politik, også selv om denne ikke ville være særlig populær. Vi lagde allerede fra starten vægt på en inflationsbekæmpelse, og vi fik den gennemført i det forlig, som vi indgik med socialdemokratiet, kristeligt folkeparti og centrum-demokraterne. Vi lagde vægt på offentlige besparelser, og det lykkedes jo at få gennemført besparelser på knap 1.600 mill. kr. på et finanslovsforslag, som de fleste mente var barberet så langt ned, som det overhovedet kunne være.

Og nu kommer regeringen altså og fremlægger endnu en del af det, som den mener må være en nødvendig del af en ansvarsbevidst økonomisk politik, forslag om gennem midlertidige afgiftsforhøjelser og andre afgiftsforhøjelser at begrænse efterspørgslen og dermed beskytte den danske valuta mod en farlig dræning.

Regeringen har på tilsvarende vis på det udgiftspolitiske område fremsat forslag. Jeg skal blot erindre om de forslag, der blev fremsat i går, og som jo har til formål at begrænse de offentlige udgifter i de tre kommende finansår med omkring 20 mia kr. Også dette er forslag, der indeholder et langsigtet perspektiv.

På tilsvarende vis har regeringen taget fat på arbejdet med at gennemføre en indkomstskattereform. Også dér har vi fra regeringspartiets side fremsat ganske konkrete forslag til, hvordan man i 1975 kunne lette indkomstbeskatningen med 10 mia kr., en lettelse, der vil betyde, hvis den får mulighed for at blive gennemført, at trækprocenterne for de fleste borgere kan sænkes med 10-15 pct.

Denne langsigtede politik betragter venstre naturligvis som en helhed og som en nødvendighed. Det betyder ikke, at venstre ikke vil diskutere, hvordan denne politik

nærmere indhold skal være. Det betyder heller ikke, at vi ikke fordomsfrit vil diskutere, om elementer i den burde udskiftes med andre og måske bedre elementer, men dens hovedbestanddele må vi naturligvis betragte som uadskillelige. Målsætningen må vi opfatte som ufravigelig.

Derfor vil jeg godt i dag sige, at de, som nu nægter at støtte den nødvendige økonomiske politik, ja, de spærrer også for de andre dele af det, som er den sammenhængende, langsigtede regeringspolitik. De spærrer for den skattereform, som efter venstres opfattelse er afgørende nødvendig. De spærrer for den udgiftsreform, som er afgørende nødvendig, ikke bare af skattemæssige grunde, men også hvis det skal lykkes at løse vore økonomiske problemer.

Hvor tror flertallet i denne sal, at de kan finde forståelse for en sådan holdning? Tror de, de kan finde den i det udland, som også i de kommende måneder skal låne Danmark meget store beløb, og som derfor naturligvis med interesse følger den økonomiske og politiske udvikling her i landet? Tror de, de kan finde forståelse for den holdning i det erhvervsliv, der lider under et meget højt renteniveau, og som nu med rimelighed kunne have set frem til en aflastning af pengepolitikken i kølvandet af den styrkelse af den økonomiske politik, regeringen lagde op til? Eller tror de, at de kan finde forståelse for den blandt de lønmodtagere, som virkelig ønsker en skattelettelse? Det tror jeg ikke, de kan, og derfor er det beskæmmende, at diskussionen om regeringens kriseforslag er forløbet, som den har gjort.

Det betyder, at vi på et senere tidspunkt må begynde forfra. Det beklager venstre, men vi vil fastholde den målsætning, der er vores. Vi er overbevist om, at dette land kan ikke løse sine problemer, hvis man slækker på kravet til den fasthed, der må ligge i den økonomiske politik, eller hvis man slækker på kravet om, at der skal være et langsigtet perspektiv både i skatte- og udgiftspolitikken.

Dahlgaard (RV):

Det er jo afgiftslovsforslag, vi beskæftiger os med, og jeg vil da gerne til indledning udtale min anerkendelse af den måde, hvorpå formanden for folketingets skatte- og afgiftsudvalg har ledet arbejdet på i de

[Dahlggaard.]

sidste halvandet døgn. Det er sket i et rotteræs, som har gjort os alle sammen klatøjede og stressede, men det er sket med en flid, som har været nødvendig, og med et humør, som har været ubegrundet.

Det radikale venstre har taget stilling til de forslag, der nu er til anden behandling, ud fra bevidstheden om, at landets meget vanskelige økonomiske situation gør foranstaltninger påkrævede. Vi har besluttet at medvirke til de forslag, der mest virksomt kan begrænse den indenlandske efterspørgsel. Det gælder forslaget om giftskatterne, det gælder forslagene om registreringsafgift og vægtafgift af motorkøretøjer.

Derimod tager vi afstand fra forslaget om forbrugsbegrænsende foranstaltninger; dets provenumæssige betydning er ringe, og det er yderligere forringet af ændringsforslag, som regeringen har tilsluttet sig. Når vi er imod dette forslag, skyldes det særligt, som jeg nærmere redegjorde for under forslagens første behandling, at det er led i en uheldig efterspørgselsstyring, der generer en lang række virksomheder i en grad, der ikke står i blot nogenlunde rimeligt forhold til den beskedne efterspørgselsbegrænsning, der kan opnås.

Til forslaget om vægtafgift har fru Dagmar Andreasen og hr. Gudme stillet ændringsforslag uden for betænkningen. Efter dette forslag vil stigningen i vægtaffigten, skønt stadig betydelig, dog ikke blive helt så prohibitiv som efter regeringens forslag.

Forslaget om omsætningsafgift af lystbåde forholder vi os passivt til. Vi har i og for sig ikke noget imod en vis beskatning af lystbåde — meget kan i og for sig tale for det — men regeringsforslaget er efter vor opfattelse ikke gennemarbejdet, og vi ville have foretrukket en årlig afgift i stedet for en omsætningsafgift, der bare skal gælde i en 5-6-7 måneder, og som giver anledning til en administration, der ikke står i rimeligt forhold til dette lovforslags værdi.

Det radikale venstre har således indtaget en differentieret holdning til de forslag, der er under behandling her i dag, ud fra hensynet til landets økonomi og ud fra de problemstillinger, der foreligger på de områder, som de enkelte forslag vedrører.

Vi har været rede til at samordne vor stillingtagen med andre partiers, hvis vi havde

kunnet se en hensigt og et perspektiv deri, men det har desværre ikke været tilfældet. Regeringen, der fremsatte forslagene i nøje forbindelse med en skatterreform og med en hensigtserklæring om offentlige besparelser, har ikke været indstillet på, at andre partier, herunder det radikale venstre, også skulle kunne arbejde med opgaverne ud fra deres indstilling til sammenhængen mellem den langsigtede og den kortsigtede økonomiske politik. Enhver anstrengelse for at komme i en rimelig dialog med regeringen — også med den baggrund, som de særprægede politiske tilstande her i landet giver — er prelet af.

Socialdemokratiet har ligesom det radikale venstre erkendt, at noget skulle gøres, men alligevel ender det med, at landets største parti indtager en negativ holdning til samtlige de lovforslag, vi behandler. Det må efter det radikale venstres opfattelse undre. Vi finder, at socialdemokratiets urealistiske holdning til offentlige besparelser måske nok har været én af de årsager, der har — hvad skal vi sige — givet anledning til det hændelsesforløb, som nu har fået et resultat, som statsministeren formentlig senere vil redegøre for.

Det ender altså med, at de vanskeligheder, som landet har haft i lange tider, og som er vokset med stigende hast under den nuværende regering, stadig kommer til at ligge uløste endnu en periode, et stykke tid, og det beklager det radikale venstre.

Simonsen (KF):

Som hr. Dahlggaard allerede har nævnt det, er vi jo på dette tidlige tidspunkt af dagen alle sammen endnu lidt klatøjede, men dog alligevel så friske, at det er gået op for os, at der er ordførere — der er jo ikke grund til at sige, hvem jeg tænker på — der ligesom taler ud fra, at der allerede er udskrevet valg i dette land. Jeg gør opmærksom på, at det, det drejer sig om på nuværende tidspunkt, er jo dog, at det immervæk kun er afgiftslove, vi har til anden behandling.

Jeg skal ikke trætte tinget med en detaljeret gennemgang af vor stilling til de enkelte ændringsforslag, men bare komme med nogle enkelte bemærkninger til nogle af de centrale ændringsforslag.

Hvad angår de ændringsforslag, der er

[Simonson.]

stillet af centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti med hensyn til forøgelse af afgifterne udover det, regeringen har foreslået, på cigaretter, spiritus og vin m. v., så kan vi ikke medvirke til dem. Vi gjorde under førstebehandlingen i forgårs klart rede for, at vi for det første var parat til, hvis vi kunne få tilstrækkelig indflydelse, at medvirke til disse lovforslag. Vi sagde for det andet, at det for os var afgørende, at disse, på visse områder meget hårdt virkende afgifter, ikke kom til at øve vold mod virksomheder med det resultat, at det skulle komme til at gå ud over arbejdspladserne.

Jeg synes, vi har lov til at konstatere på nuværende tidspunkt, at det er lykkedes under de udvalgsdrøftelser, vi har haft. Jeg tænker her på to hovedområder, det ene: spørgsmålet om automobilbranchen, det andet: spørgsmålet om tv'er, her i første række B & O, som jo under udvalgsarbejdet har fremført deres synspunkter, fremført de vanskeligheder, man ville blive stillet over for, hvis man havde fulgt det oprindelige forslag. Jeg tror, der er fundet en fornuftig løsning, hvad angår automobilbranchen, således at vi stadig opretholder det, der var lovforslagets sigte, men alligevel får skabt en glidende overgang, således at der ikke bliver tale om en katastrofe for branchen; det lægger vi megen vægt på.

Vi betragter det også som meget væsentligt, at det er lykkedes at få forhøjelsen af afgiften på tv væk, således at vi har sikkerhed for, at en virksomhed som B & O ikke kommer i vanskeligheder. Jeg skal for en fuldstændigheds skyld gøre opmærksom på, at der er en lille skrivfejl i betænkningen, idet vi er faldet ud som medforslagsstiller. Men det er for os noget helt, helt afgørende, at det er lykkedes for os at sørge for, at denne arbejdsplads ikke kommer ud i vanskeligheder.

Så meget om de ændringsforslag, der for os står som de væsentligste.

Vi har nu i ca. halvandet døgn udført et meget hektisk arbejde i dette folketing for at prøve at løse nogle meget påtrængende aktuelle økonomiske problemer. Da det kom til stykket, var der ikke nok — det kan vi se af betænkningen — som var indstillet på at tage ansvaret for at deltage i forsøget på en løsning. For 6 måneder siden satte vælgerne 10

partier ind i dette folketing. De 10 er i mellemtiden blevet til 11, og det kan jo selvfølgelig være, som nogle har været inde på, at når solen står helt op, så vil det vise sig, at vælgerne endnu en gang må spørges. På kun 5 måneder kunne det, mange fandt var en fornyelse, i virkeligheden for alvor vise sig ikke at slå til. Det kunne ikke lykkes at få dette til at fungere i et samarbejde. Det finder vi er meget beklageligt.

Da regeringen i forgårs præsenterede en omfattende plan som et forsøg på at løse dette samfunds problemer, var der ligesom optræk til, at et fornuftigt arbejde endelig skulle komme i gang. I modsætning til det utilstrækkelige firkantede forlig, som blev indgået for et par måneder siden, og som vi så ofte tidligere har kritiseret, var der her en åbning, var der virkelig lagt en række væsentlige og gode ting frem til forhandling. Der var selvfølgelig ting i dette, som vi ikke umiddelbart kunne bifalde, men der var et oplæg til en forhandling; der var noget seriøst at tage fat på. Det gav mulighed for indflydelse, men det er jo ikke bare et spørgsmål om indflydelse, det er jo også i virkeligheden et spørgsmål om ansvar, som også hr. Christophersen har været inde på det. Den alvorlige økonomiske situation med stigende inflation og med stærkt voksende betalingsbalanceunderskud gjorde det jo simpelt hen nødvendigt at forsøge at tage tingene alvorligt. Det var da også baggrunden for, at vi i den seneste tid har presset hårdt på for at få omfattende løsninger eller forslag til løsninger lagt på bordet. Det er også baggrunden for, at vi gang på gang i den senere tid har sagt, at regeringen måtte søge at bruge det flertal af såkaldt borgerlige partier, som findes i dette folketing. Uheldigvis, men selvfølgelig ikke unaturligt, var det den upopulære del af den samlede plan, som skulle hurtigt igennem, og som der dermed skulle lægges ryg til fra et flertal af folketingets partiers side.

Forslag om afgifter er jo som regel altid ubehagelige, og afgifter, der virkelig skal have reelle virkninger, i dette tilfælde på de valutamæssige forhold, kan jo ikke undgå at komme til at gøre ondt. Man kan i en sådan situation følge den stemningsbølge af utilfredshed, som ruller frem, når man skal betale ekstra for en række varer; men har man den indstilling, at man som et politisk parti også har et ansvar for samfundsudviklingen,

[Simonsen.]

ja så er der, når chancen efter vor opfattelse ligger der, en forpligtelse til at forsøge at finde nogle løsninger. Vi anser afgiftsforslagene for at være egnede bidrag til at løse vore øjeblikkelige og akutte problemer. De står selvfølgelig ikke alene, og det har derfor for vor endelige stillingtagen været aldeles afgørende, at regeringen ikke blot har tilkendegivet, men også har fastholdt nødvendigheden af besparelser på den kommende finanslov på mindst 5 mia kr., samt lettelser i den direkte beskatning på mindst 10 mia kr. med virkning for indkomståret 1975.

Vi har gang på gang gennem snart 3 år påpeget nødvendigheden af væsentlige besparelser udover de besparelser, som et flertal i folketinget har gennemført, og vi kunne selvfølgelig i dag hoverende sige, at havde man vedtaget disse besparelsesforslag på de tidspunkter, hvor de blev fremsat, så havde vi måske ikke stået i den situation, at vi skulle gennemføre afgifter, som virker ubehageligt. Men nu vel, det gør de, og vi må søge at løse problemerne.

Man kunne vel nok sige, at det i denne situation virker ret så paradoksalt, at et parti som fremskridtspartiet, som gang på gang har talt om skattelettelser, endnu en gang beviser, at det stadig befinder sig i en demonstrationsposition. Jeg husker en valgkamp for ca. 5 måneder siden, hvor en hr. Glistrup gang på gang sagde, at det folketing, man dengang havde, var et folketing, der bestod af partier, for hvem det kun var de taktiske manøvrer, der var gældende, men de skabte ikke nogen resultater. Jeg skal kun sige dette, at jeg håber, at vælgerne på et eller andet tidspunkt også kan komme til at dømme hr. Glistrup på hans gerninger i så henseende.

Vi nævnte under førstebehandlingen en lang række andre punkter, som for os var vigtige i forbindelse med den samlede økonomiske løsning. Der var spørgsmålet om en mere detaljeret spareplan, der var spørgsmålet om det endelige udseende af en skattereform, der var spørgsmålet om boligpolitik, indkomstpolitik osv. Vi erkender klart, at det var ting, som ikke kunne finde deres løsning i forbindelse med de forhandlinger, som skulle hurtigt igennem for at disse afgifter kunne få den tilsigtede virkning.

Der havde været en chance, hvis dette

folketing havde fulgt opfordringen, havde fulgt udfordringen, for, at man i den kommende tid kunne være kommet videre med løsningen af disse centrale problemkomplekser.

Resultatet bliver måske nu, at disse ting får lov til at ligge. De kan måske oven i købet komme til at ligge i mange måneder. Det løser ikke vore problemer, og det er ikke til ære for de mennesker, som ikke tør tage et medansvar i denne situation. Det, vi står over for, er jo i virkeligheden et flertal i dette folketing, som ikke tør tage et medansvar for løsningen af problemerne.

Jeg ved vel, og det fremgår jo klart af udvalgsbetænkningen, at der er et flertal mod afgiftsforslagene, men jeg skal dog alligevel, som det er god skik her i tinget, anbefale, at man stemmer for forslagene med de ændringsforslag, vi har fremsat. Der er dog stadig tid til eftertanke, således at vi kunne ende i et fornuftigt resultat.

Erhard Jakobsen (CD):

Da regeringen fremlagde sine forslag, sagde jeg fra denne talerstol, at jeg syntes, det var modigt gjort. Det var uden at skele til Gallup, og det var en måde at gøre det på, som ville placere Danmark pænt i det europæiske billede, modsat f. eks. hvad den italienske regering gjorde. Jeg vil gerne vedstå disse udtalelser.

Jeg sagde samtidig, at centrum-demokraterne ville se det som deres opgave at rette på nogle detaljer i den buket, der nu blev lagt frem, og at vi i øvrigt i det fortsatte arbejde, som skulle foretages med hensyn til en skattereform, ville sætte meget stærkt ind på at få en momsforhøjelse anbragt så centralt som muligt i dette billede. Jeg vil også gerne stadig væk vedstå disse udtalelser.

Centrum-demokraterne var det eneste parti, der foran valget sagde til vælgerne, at ønsker man en skatteletelse, en lettelse af den direkte skat, kommer man ikke uden om en momsforhøjelse. Jeg tror, de seneste måneders udvikling klart har vist, at det var rigtigt.

I de foreslag, der nu ligger, hæfter centrum-demokraterne for en række ændringsforslag, og de er ikke populære. De går f. eks. ud på, at man skal lægge 2 øre mere på en cigaret; men disse 2 øre mere på en cigaret

[Erhard Jakobsen.]

giver lige så mange penge som det koster at fjerne den afgift, man ville lægge på tv-apparater, hvorved man, som andre har været inde på det, ville skade danske virksomheder, der producerer tv. Vi ved godt, at det ikke er spor rart at skulle betale mere for cigaretter, men vi ved også, at det er endnu mere ubehageligt, hvis en stor dansk virksomhed og måske adskillige andre skulle standse, og derfor vedstår vi meget gerne vort forslag, også når det bliver stemt ned i denne sal.

Et andet forslag, som vi ikke endnu har haft lejlighed til at stille, fordi det skal stilles som nyt forslag, ikke som ændringsforslag, er et forslag om, i stedet for at pålægge bilerne en registreringsafgift ud over den enormt høje afgift, der er i forvejen, at hæve benzinenprisen med 15 øre og i øvrigt at lægge 100 kr. på indregistrering for hver knallert med det resultat, at man stort set har de samme penge hjemme, som man ville have fået ved at lægge det på bilerne.

Vi ved godt, at vi ikke kan få dette forslag igennem, og det er i konsekvens deraf, vi er medforslagsstillere til det ændringsforslag, andre partier er gået ind for, for i al fald så meget som muligt at mildne den afgift, regeringen har foreslået.

Jeg skal derudover sige, når det senere kommer på tale, at vi har været parat til at forøge afgiften på elektricitet fra 5 øre til 10 øre.

Vi har derudover også i udvalget talt om, at man sikkert burde lægge en afgift på vand. Vi gør det . . . (*Munterhed*) . . . ja, jeg ved godt, at der er nogen, der ikke ved, hvad dette stof består af, men det er noget, der bruges meget af i husholdninger og så til at vaske sig i. Der bruges meget, og der bruges for meget. Jeg ved fra arbejdet i Europaparlamentet, at et af de alvorlige problemer udover olieproblemet, vi står over for, er at skaffe tilstrækkeligt med drikkevand og vand, der kan bruges i husholdningerne. Ligesom vi er tilhængere af at gøre folk opmærksom på, at elektricitetsfremstilling nødvendigvis må blive dyrere i fremtiden, når vi skal have de store nye kraftværker, mener vi, at også vandforsyningen i fremtiden nødvendigvis må blive dyrere. Det kan man lige så godt indstille sig på allerede på nuværende tidspunkt.

Må jeg så sige noget om det storpolitiske, der er kommet ind i denne debat. Vi bærer et medansvar for regeringen Hartling. Det vedstår vi gerne. Der er intet af det, som denne regering bærer ansvaret for, som vi ikke, uanset om vi måske ville have gjort det anderledes, synes regeringen kan være bekendt, og vi vedstår gerne vort medansvar. Jeg har sagt det tidligere, og jeg kan gentage det i dag.

Jeg har også tidligere sagt, at jeg kunne udtrykke en varm anerkendelse af socialdemokratiets indsats, dengang socialdemokratiet gik ind i et forlig med venstre, noget, der for socialdemokratiet bare for 1 år siden ville have været fuldkommen utænkeligt. Jeg udtalte herfra en anerkendelse. Det kunne jeg gøre dengang; det kan jeg absolut ikke gøre i dag. Jeg vil sige det så stærkt, som jeg overhovedet kan sige det: i 40 år — næsten 40 år — var jeg medlem af socialdemokratiet. Jeg havde en lang række vidunderlige oplevelser, på det sidste iblandet nogle, der ikke var lige så vidunderlige, men aldrig har jeg i de år, jeg har siddet i den socialdemokratiske gruppe, oplevet en situation så nedværdigende for socialdemokratiet, som den jeg har været vidne til i dag, hvor partiet med blind foragt for saglighed går stik imod noget, som man står her på talerstolen og selv erkender er fuldstændig nødvendigt, noget, som man, hvis man skulle danne regering om 14 dage, selv ville være parat til at fremsætte til punkt og prikke på samme måde, forventende, at andre var mere loyale over for landets situation, end man selv har været. Jeg er sikker på, at den hoverende mine, som socialdemokratiets ordfører havde på, da han talte heroppefra med bevidstheden om, at han sammen med Glistrups folk og kommunisterne om lidt ville kunne vælte denne regering, at denne følelse af hoveren ikke deles af titusinder af socialdemokratiske vælgere rundt omkring i landet, når de kommer til at høre om det her.

Og så kommer jo parodien på det hele: den Glistrup, som har været en af hovedmændene med hensyn til at få regeringen væltet og har vidst, hvad man stod over for, han kommer gud hjælpe mig her og beder om forladelse og synes, regeringen skal blive. All right, jeg er til en vis grad enig med hr. Glistrup, og jeg vil give ham en chance

[Erhard Jakobsen.]

for at stå ved, hvad han har sagt. Jeg vil gerne bede folketetinget tage stilling til følgende forslag om motiveret dagsorden:

„Idet folketetinget erkender, at det vil være uforsvarligt at standse lovgivningsarbejdet på et tidspunkt, hvor alvorlige problemer kræver hurtig indskriden, udtaler tinget sin tillid til, at regeringen fortsat vil kunne lede lovgivningsarbejdet, og forsætter dermed behandlingen af de foreliggende lovforslag.“

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingerne.

Ømann (SF):

Jeg tror ikke, jeg kan tilsige nogen støtte til denne dagsorden, men vi står jo i en meget ejendommeligsituation. Vi er vel verdens tredjerigeste, fjerderigeste land, produktionen går tilsyneladende godt, vi har høj beskæftigelse, og alligevel står vi over for en næsten uoverkommelig økonomisk krise.

I denne situation har regeringspartiet altså fremsat nogle lovforslag til at overkomme denne krise. Vi må efter gennemgang af de afgiftsforslag, vi har haft liggende foran os, sige, at vi ikke synes, at disse forslag er formålstjenlige. De vender for en stor del den tunge ende nedad. Vi ved alle sammen, hvordan yderligere afgifter på cigaretter og øl osv. virker. Vi ved, at vægtafgiften rammer bredt. Vi ved, at den måde, man havde struktureret de forøgede afgifter på hvidevarerne på, var særdeles erhvervsuvenlig. Det lykkedes under forhandlingerne at frelse en stor dansk industri, men det lykkedes ikke at fjerne de erhvervsuvenlige virkninger fra de forskellige forslag i øvrigt.

Det man ville, var jo simpelt hen at bremse for importen. Det kunne man ikke, fordi vi jo er under EF. Man kunne ikke lave det direkte og det rigtige. Man har i og for sig gjort det samme som italiernerne har gjort, bare ad krogveje, på en camoufleret måde.

Men disse afgiftsforslag stod jo ikke alene. De var ledsaget — og det kom jo ret præcist frem under forhandlingerne — af meget asociale nedskæringer på statsbudgettet på

en 5 mia kr. Disse nedskæringer er ikke kommet særlig meget frem i lyset. Jeg tror, at hvis man havde vendt og drejet dem lidt mere, så ville man se, hvor uforsvarligt det egentlig var at skære ned på denne måde.

Det, som så skulle have båret det hele, var altså løftet om nogle skattelettelser ud i en uvis fremtid. Hvis man også ser nøjere på den måde, man ville tilrettelægge skattereforen på, tror jeg, man måtte komme til det resultat, at den var dybt asocial, at den ville ramme Danmarks lønmodtagere og de mindrebemidlede særdeles hårdt.

Og så siger man heroppefra og fra regeringspartiets side, at man altså nu ikke vil tage medansvar. Ja, samtidig må jeg jo sige at regeringen har taget medansvar for noget ved sin passivitet som er langt, langt alvorligere. Man har nogle alvorlige vædistigninger på jord og ejendom. Der har aldrig været gjort mine fra regeringens side eller fra dens støttepartiers side til at angribe disse stigninger. Man ved, at der er sorte penge i det danske samfund. Der har aldrig været gjort mine til at lave f. eks. en værdipapirregistrering. Man ved, at der er skatteunddragelser, og man ved, at der er nulindkomster, og det var med særdeles uvilje, man nu fra regeringens side ville se på disse nulindkomster. Man ved, at en stor del af det forbrug og den merimport, som man her søger at bekæmpe, er lånefinansieret. Der har ikke været gjort mine til at gribe ind over for alle de mekanismer i det danske samfund, som opfordrer til gældsstiftelse. Der har heller ikke været gjort alvor af at sætte ind mod de stærke stigninger i priser og avancer, som vi har oplevet i den senere tid. Man har givet op over for det, selv om man har sagt, at man nu har lavet en ny pris- og avancelov.

Det, man har gjort over for befolkningen, er at vælge de forkerte redskaber til at imødegå denne situation, og det er derfor klart, at vi fra mit partis side må sige fra over for disse afgiftsforhøjelser, og at vi derfor sådan set ikke kan beklage, at regeringen falder på disse asociale forslag.

Jens Møller (KrF):

Jeg skal ikke på dette tidspunkt holde nogen lang tale, men indskrænke mig til at sige, hvad jeg mener er nødvendigt i denne forbindelse.

[Jens Møller.]

Kristeligt folkeparti har selv fremsat nogle ændringsforslag og har støttet andre. Det er ændringsforslag, der havde to sigter. Det ene var at afbøde nogle af de værste følger, der ville være for enkelte erhverv herhjemme af de lovforslag, der var fremsat. Det var f. eks. spørgsmålet om registreringsafgiften af automobiler. Men som ansvarligt parti mener vi, at når man foreslår noget, der betyder, at der kommer mindre ind, at et lovforslag får mindre virkning, så må man også prøve at foreslå noget, der kan opveje det — det var det andet sigte — og derfor har vi også foreslået at hæve forbrugsafgifterne på øl, cigaretter og spiritus noget. Når vi har valgt netop disse ting, er det, fordi vi mener, at de foruden at skaffe den nødvendige forbrugsbegrænsning kan være med til at begrænse den skadevirkning, som disse stoffer jo vitterlig har på mange i dette land.

Vi kan altså anbefale at stemme for disse ændringsforslag.

Når vi taler om selve lovforslagene må vi indrømme, at vi føler os dybt skuffet over den måde, det er gået på, over at to store partier her har kastet medansvaret af sig, ansvaret for Danmarks vanskelige økonomiske situation netop nu, og jeg vil gerne, som også andre har gjort det, pege på den kendsgerning, at det drejer sig om et gammelt og et nyt parti. Det viser, at der ikke længere er mening i at tale om gammelpartier o. lign.

Jeg vil dog gerne til sidst ytre det håb — jeg vil indrømme, at det ikke er særlig stort, men dog alligevel et håb — at ansvarsfølelsen over for det danske folk endnu må nå at få overhånd i dette ting, så vi kan undgå dette helt uforsvarlige spild af tid og kræfter netop i en tid, hvor vi trænger så forfærdelig meget til dem.

Men skulle dette her ende i et valg, så skal man vide, at kristeligt folkeparti er klar til et sådant. vi vil gå til det med ansvarsfølelse og energi og tro på, at det danske folk vil forstå at vurdere, hvad det er, der er sket her i de sidste to døgn.

Knud Jespersen (DKP):

Jeg føler trang til først at gøre et par bemærkninger, der knytter denne andenbehandling sammen med de betragtninger, jeg

på kommunisternes vegne gjorde i forbindelse med første behandling. Det vil måske erindres, at vi ganske kategorisk vendte os imod de asociale følger, som vi forudså, af dette forlig, at vi ganske afgjort vendte os imod, at der skulle lægges nye byrder på lønmodtagerne, at det var det værdiskabende folk, der igen skulle betale, og vi pegede på en række alternative muligheder for virkelig at føre økonomisk politik i Danmark i overensstemmelse med det, der var befolkningens interesser.

Der er sket det bemærkelsesværdige mellem første og anden behandling, at først var vi alene om kategorisk at afvise enhver form for indgreb af den foreslåede art. Dernæst voksede modstanden på arbejdspladsen så stærkt, at det påvirkede selv socialdemokratiets holdning. Naturligvis bekræfter det efter vor opfattelse, at befolkningens egen aktivitet er afgørende for, om man skal slå ind på helt nye økonomiske baner.

Når vi i disse betragtninger, der gøres i denne morgentime, ikke går i detaljer omkring ændringsforslagene, så hænger det sammen med to ting, som jeg gerne vil benytte lejligheden til at gøre et par bemærkninger om.

For det første hele denne dramatik, hvor folketinget er holdt i beredskab siden kl. 12 i går middags, og hvor vi alligevel allerede for et par måneder siden kunne forudse, hvordan resultatet ville blive.

For det andet at kommunisterne bevidst er holdt uden for enhver form for udvalgsarbejde, idet folketinget ikke har fundet det fornødent, at alle partier var repræsenteret i afgørende udvalg.

Netop på den baggrund agter vi ikke at røre ved dette forlig. Vi var imod det, og vi er imod det, og det er fortid. Og jeg tror også, at sammen med dette forlig er regeringen Hartling fortid. Derfor vil vi hverken stemme for eller imod de ændringsforslag, der er stillet. Det er en gammel læreregel for agronomer, at man ikke forvandler en mødding til en duftende blomsterbuket, selv om man piller lidt hist og her. Det er ikke, fordi jeg har foragt for møddinger i almindelig, de kan spille en værdiskabende rolle, men i den her forbindelse må vi absolut vende os imod.

Det forekommer mig, at det i de sidste 36 timer næsten har været en dans i skyggeri-

[Knud Jespersen.]

get. Vi har jo alle sammen vidst, at skriften på væggen bekræftede, hvad kommunisterne sagde ved dette folketing's åbning, nemlig at vi aldrig skulle have haft denne venstre-regering — og vi forstår den dag i dag ikke, hvorfor socialdemokratiet påtvang befolkningen den — at vi aldrig skulle have gennemført de arbejdsgivertilskud og den bundne opsparing, som man indtil i forgårs var så glad for hos sikkerhedsnettet for regeringen, nemlig socialdemokratiet. Vi forstår ikke, hvad det skulle gavne, at man skulle pålægge disse byrder, når man alligevel i al fald for sig selv måtte indse, at denne regering havde en overordentlig begrænset levetid. Derfor skal vi ikke gøre nogen hemmelighed ud af, at vores opfattelse i denne time er, at selv om døden måtte indtræde ved daggry og i skønt solskin, så er det ikke noget, vi beklager. Vi hilser med tilfredshed, at regeringen Hartling bliver historie.

Vi vurderer lovforslagene som en helhed, og i denne helhed indgår, at det fremfor alt er de almindelige mennesker, dem med jævne indtægter, som har lidt og stridt, som skal betale, det er folke- og invalidepensionister, det er unge under uddannelse. På denne baggrund må vi sige, at hvis folkettinget i dag forkaster disse afgiftsforslag og vi får et folketing'svalg, så har vi afsluttet et absolut ikke ærerigt kapitel i Danmarks historie. Det var en periode, der kulminerede nu, hvor magten blev anvendt ganske konsekvent imod arbejdere, funktionærer og tjenestemænd, hvor man overførte mere magt, flere privilegier til den herskende klasse, og man gjorde det ubetinget og uden at spørge befolkningen. Derfor vakte man befolkningens vrede, derfor vendte den sig imod en sådan politik, der bare skulle tage fra dem, der havde for lidt, og give til dem, der i forvejen havde for meget.

Vi har som sagt undret os over, at socialdemokratiet synes, det var en værdig rolle at være en slags sikkerhedsnet for denne regering. Vi hilser med tilfredshed, at ar-

bejdspladserne nu har gjort denne selvran-sagensens time i socialdemokratiet til en kendsgerning, og vi håber naturligvis, at det også må betyde en slags sindelagsskifte over for den politik, der skal føres.

Når arbejdsgiverne blev forgyldt og lønmodtagerne fik tvangsopsparing, er problemet jo så enkelt: det var, fordi man ikke villé sætte ind imod det, der var problemerne, imod det, der var kilden til vanskelighederne, tværtimod.

Det valggrundlag, vi kom i folkettinget på, har vi søgt at leve efter. Det var et valggrundlag, hvor vi sagde, at vi var arbejdspladsernes forlængede arm, vi ville give de undertrykte stemme- og taleret i folkettinget. Vi har forsøgt at gøre det ved at føre politik på en ny måde, men man ville ikke lytte efter vore advarsler, man ville ikke lytte under første behandling, hvor vi sagde, at tålmodigheden er stor i det danske folk, men den har også sin grænse, og den er altså overskredet. Flertallet i dette ting nægtede at lytte. I dag kan enhver mærke, hvad det betød, mærke, at de, der gjorde Danmark rigt, nemlig arbejderne, småkrædderier eller gang på gang at få forringet deres økonomiske levestandard.

Vi kan også fastslå, at folkettinget ikke har gjort forsøg på at stille menneskene i vores land lige. Vi har talt om det, finansministeren talte om, at der var social balance i de fremsatte forslag, men det var en social ubalance. Vi har talt om, at der skulle være lighed, og alligevel vendte man sig mod lønmodtagerne og ikke mod de 17 mia kr., der sidste år blev unddraget skattepligt af storkapitalen. Vi har talt om det. Alligevel forlangte man 15 kr., hvis man skulle have sygehjælp, hvis man havde brug for en læge, men man ville ikke røre de 60 mia kr., jordspekulationen er steget med de sidste 8 år. Vi har talt om det, men man vendte sig fra flertallets side imod de lønmodtagere, der for hver gang, de selv tjener 1 kr., tjener 2 kr. til arbejdsgiverne, og af denne ene krone skal betale 55-60 øre i skat. Jo, vi talte, vi

[Knud Jespersen.]

lavede dramatik, men med det resultat, at folkestyret ikke fik ny autoritet. Dette flertal i folketinget så kun folket, når de skulle betale, når deres trækprocenter skulle være højere, når de skulle give mere for at have børn i fritidsinstitutionerne, men aldrig, og jeg gentager aldrig, når værdierne skulle fordeles.

Nu er timen faktisk kommet, netop i denne tidlige morgenstund, hvor et nyt afsnit af Danmarks historie med eller mod tingets flertal vil blive skrevet af menneskene, der gjorde dette land rigt. Jeg er sikker på, at i dette forord vil man ikke finde skyggen af disse asociale forslag, der er blevet forelagt, og som vi skal tage stilling til nu. Derimod vil man finde betragtninger om fremgang for arbejdets døtre og sønner, tryghed i stedet for utryghed, prissænkning og prisstop i stedet for prisflåning, en skattereform, der beskatter fortjenester og ikke forbrug, sikrer, at de første 30.000 kr. ikke beskattes, og at momsens på mad forsvinder.

Jeg er sikker på, at i dette forord vil man også kunne skrive, at nu skal der sættes ind mod jordspekulationen, nu skal man sikre, at militarismen ikke har forrang, men at afrustning og neutralitet er det, der får forrang. Jeg er sikker på, at det danske folk med hele sin begavelse vil vide, at de, der knytter sig til kapitalisme, til fællesmarkedet og NATO, uvægerlig vil føre sådanne forslag frem, som finansministeren har ført frem.

Jeg ved godt, at det nok ikke er populært at sige sådanne ting, ej heller en morgenstund, efter at vi har været her i mange timer, men vi kom her som socialismens og kommunismens røst. Det er det, vi bygger på. Vi anerkender også jeres principper, om I har principper. Vi anerkender jeres ret til at føre en anden politik, til at forelægge sådanne forslag, men vi synes, det er en fælles forpligtelse på baggrund af denne fallit, at partiernes krise ikke føres ud i befolkningen i den økonomiske politik, men at alle foretager selvansagelse og sikrer, at dette ting virkelig bliver værdigt til at bære navnet folkesuveranitetens første fordeling af det ansvar, der måtte ligge.

Vi går ud fra — og det skal ikke være nogen hemmelighed — at igennem fælles handling på Danmarks arbejdspladser vil

man kunne undgå, at sådanne forslag på ny dukker op, at da vil man også kunne sætte samlet ind mod en fælles fjende, mod stor-kapitalen. Der har alt for længe og næsten i alle sager været tabu omkring det, der er problemerne, mens flertallet har kunnet kaste sig over lønmodtagerne, over ungdommen og over folkepensionisterne. Det er det kapitel, der nu skal sættes stop for. Det er derudfra, vi har handlet, for at føre arbejdspladsernes politik ind i dette ting og for at gøre det på en ny måde gennem bestandige diskussioner og vekselvirkninger.

Naturligvis kan vi ikke godtage, når man taler om, f. eks. fra Per Hækkerups side, at socialdemokratiet har bestræbt sig på så langt som muligt, at det skulle være en rigtig linje. Vi har været vidne til, at I har bestræbt jer så langt som muligt. I bøjede jer for regeringens stok, og det var en lykke for arbejdspladserne, for lønmodtagere af alle kategorier, at I er blevet overbevist om noget andet.

Vi kan ikke godtage, at hr. Erhard Jakobsen nu forlanger skat på vand. Jeg ved ikke, om det næste fra centrum-demokraternes side bliver, at cognacen så skal være gratis. Alligevel vil vi gå imod. Vi kan heller ikke godtage, selv om det er en ganske lyrisk og interessant formulering, at hr. Glistrup siger, at vi har alle sammen været så flinke og venlige over for denne regering. Det har vi ikke, og hr. Glistrup korrigerer sig selv. Vi har fra første time sagt, at det var en ulykke for de arbejdende mennesker i vores land.

Det kan dog glæde mig, at hr. Glistrups konklusion var, at foketingsflertallet var flinke og føjelige over for regeringen, men at regeringen var umulig. Deri er jeg enig med hr. Glistrup, men så er det også slut dér.

Og så må jeg sige om det dagsordensfor-slag, der foreligger, at jeg forstår da godt, at hr. Erhard Jakobsen vil være interesseret i, at folketinget vedtager et sådant dagsordensfor-slag. Man skulle hæve elektricitetspriserne, indføre skat på vand og samtidig sige, at nu kan regeringen godt fortsætte; det er ikke gået særlig godt, men den må alligevel fortsætte af hensyn til nationen. Nej, dette høje ting bør vide, at ansvaret ligger også hos os i denne morgenstund. Af hensyn til nationen og af hensyn til den dom, der vil blive fældet over dette ting, skal der lyde

[Knuud Jespersen.]

et hjerteligt farvel, men ikke spor tak til den nuværende regering. (*Bifald fra tilhørerpladserne*).

Formanden:

Det må man ikke.

Poul Westergaard (DR):

Retsforbundet har hele tiden klart erkendt den alvorlige økonomiske situation med daglige og månedlige indhug i valutakassen. Vi erklærede i går — eller det var vel i forgårs — vores vilje til at tage et medansvar til trods for det elendige firepartiforlig og den udsættelse af problemernes løsning, som dette forlig helt unødvendigt, men reelt kom til at betyde.

Vi har været indstillet på et bredt samarbejde for at nå frem til en nødvendig indkomstkattereform med store skattelettelser. Vi har været indstillet på samarbejde om en ansvarlig boligpolitik, og vi har utvetydigt tilkendegivet vores samarbejdsvilje, når det gjaldt om at nå frem til helt nødvendige offentlige besparelser. Vi har hen ad vejen på de rigtige steder og de rigtige tidspunkter afleveret vores forslag og hver gang understreget vores vilje til forhandling.

Nu viser betænkningen, at regeringen får et klart flertal imod sig, og vi kender følgen heraf. Jeg vil gerne allerede nu sige, at et valg vel for samfundet er den dårligst tænkelige løsning. Det betyder en udskydelse af problemernes løsning, som vi dårligt kan tåle. Jeg tvivler ikke på, at regeringspartiet kan regne med nogen mandatgevinst på det valgoplæg, som har været genstanden for de mange timers drama her, men jeg tror bestemt også, at befolkningen må være af den opfattelse, at dette ting burde have handlet i stedet for at give op. Regeringen har ikke evnet at formidle det fornødne brede samarbejde. Den har hele tiden kørt sine egne forslag frem under vedvarende valgtrusler og derved medvirket til at ødelægge arbejdsklimaet i folketinget.

Jeg synes heller ikke, at tingets største parti, socialdemokratiet, har vist den fornødne smidighed og den fornødne erkendelse af den afgørende nye politiske situation efter 4. december. De to partier har vedvarende optrådt ud fra en tro på, at de kunne køre løbet uden rimelig hensyntagen

til de nye synspunkter, som blev repræsenteret her i tinget den 4. december.

Naturligvis har vi, retsforbundet, aldrig nogen sinde kunnet optræde i nogen magtposition med 5 mandater, og det har vi heller ikke ønsket. Vi havde dog forventet, at vi i folketingets nye situation efter 4. december kunne regne med en vis indflydelse i kraft af vores gode argumenter, men det har været rystende, synes jeg, at konstatere, hvor ringe vægt argumenter, også gode argumenter, har haft i dette ting. Vi har argumenteret, vi har stillet saglige spørgsmål, men vi har ikke fået lodige svar. Normalt fik vi ingen overhovedet, i heldigste fald intetsigende eller arrogante bemærkninger. Jeg tror, at de gamle partiers fornægtelse af argumenterne og den redelige debat til fordel for det gammeldags partitaktiske magtspil er folkestyrets egentlige krise. Jeg ser ingen anden udvej end at skifte endnu flere af de gamle ud ved det kommende valg.

Vi vil stemme for regeringens giftskatteforslag som en beklagelig nødvendighed, og fordi de har en nøje sammenhæng med den indkomstkattereform, som også vi ønsker.

Havde der været reelle forhandlingsmuligheder, ville vi heller ikke kategorisk have afvist at drøfte el-afgiften eller vægtafgiftsforhøjelserne nærmere i en større sammenhæng, men sådanne forhandlingsmuligheder har ikke eksisteret, og de eksisterer naturligvis slet ikke i dette øjeblik. Derfor må vi nu afvise og stemme imod disse lovforslag.

Med hensyn til de 3 midlertidige afgiftsforslag, forhøjelsen af indregistreringsafgiften, radio- og tv-afgiften, støvsugerafgiften, lystbådeafgiften, og hvad de ellers hedder, gjorde vi op, at disse lovforslags provenu på 1,4 mia kr. meget nær svarer til, hvad det vil koste fortsat at pumpe resten af arbejdsgivertilskuddet, den såkaldte omkostningsdæmpende ydelse, ud i omsætningen. Derfor måtte det være en nærliggende tanke, en rimelig politik, at spare disse arbejdsgivertilskud i stedet for at slå enkelte brancher og bunker af arbejdspladser ud med regeringens særlige afgiftsforslag.

En sådan besparelse ville også have en valutarisk effekt og give en nødvendig forbrugsbegrænsning.

Der er også en anden væsentlig grund til vores modstand imod disse midlertidige af-

[Poul Westergaard.]

gifter. Hvordan man nu end vender og drejer det, og uanset hvad man måtte sige i EF, så er disse afgifter udtryk for en dansk optrapning af den handelskrig, som Italien af indre økonomiske grunde har startet. Og intet vil være mere ødelæggende for fremtidsudsigterne, end hvis de vestlige lande nu igen bevæger sig ud på den gammelkonservative protektionismes vej, hvor man gennem told eller særlige afgiftsspærringer for importen prøver at eksportere sine indre økonomiske vanskeligheder over på vores handelspartnere.

Dette må retsforbundet som et liberalt frihandelsparti indtrængende advare imod. Vi fik ingen reaktion på vores tanker på dette område, og vi fik ingen mulighed for at forhandle andre løsninger. Derfor vil vi stemme imod disse midlertidige afgiftsforslag.

Vi beklager dybt, at regeringspartiet på et tidligt tidspunkt bandt sig så snævert til socialdemokratiet, at det måtte give afkald på væsentlige dele af de besparelser, der i øvrigt var et bredt flertal for i dette ting. Var de blevet gennemført, havde vi næppe behøvet at diskutere disse urimelige afgiftsforslag.

Vi beklager, at regeringen kastede sig ud i denne helt uforståelige såkaldt omkostningsdæmpende ydelse, som enhver måtte kunne se var uegnet til at løse noget som helst problem. Havde vi sparet denne udgift, var der heller ikke den samme nødvendighed for at diskutere afgiftsforslag.

Og så beklager vi, at vi gang på gang har måttet tale forgæves til regeringen og til socialdemokratiet om det helt nødvendige i at gribe ind over for de enorme værdistigninger på jord og fast ejendom, som dræner erhvervslivet for den kapital, det trænger til, slår bunden ud af vores pengemarked og hos de forkerte åbner mulighed for et for stort forbrug. Socialdemokratiet har forholdt sig passivt, det har regeringen også, og derfor er jeg ikke sikker på, det er nogen helt god idé at stemme for det dagsordensforslag, der er stillet.

Schlüter (KF):

Den 4. december blev en vanskelig dag for dansk folkestyre. Vi fik en stærk splittelse i befolkningen og 10 partier. Arbejdet

måtte blive vanskeligt. Men jeg er bange for, at den 9. maj bliver en tragisk dag for dansk folkestyre. Vi fik en svag regering, en regering, befolkningen ikke klart havde bedt om, og som kun få i tinget i virkeligheden ønskede. Mange havde ønsket en stærkere regering. Det var naturligvis fordringsfuldt at danne regering på grundlag af kun 22 mandater. Jeg skal heller ikke skjule, at vi ikke altid har været begejstret for den kurs, regeringen har ført. Sådan måtte vi bedømme det indtil for nogle dage siden. Vi fandt, at regeringens kurs de første 100 dage var utilstrækkelig og uegnet. Der var heller ikke noget tilbud til os om mulighed for indflydelse. Vi mente, regeringen burde have ført en anden politik tidligere med større besparelser allerede i indeværende finansår og kontakt med arbejdsmarkedets parter om en koordination af hele den økonomiske politik med det samme. Men nu er det jo på vej.

På et repræsentantskabsmøde, vi holdt i mit parti for et par uger siden, sagde jeg, at regeringen umuligt kan sende folketinget på sommerferie, uden at der er gjort noget effektivt for at løse vore uhyggeligt store økonomiske problemer. Vi mente det, og vi vil leve op til det i dag. Vi er i en helt usædvanlig vanskelig økonomisk situation, især efter energifordyrelsen. Valutakassen tapløber i disse uger. Alle ved det. Ingen kan tro, at vi kan komme let og billigt igennem vanskelighederne.

Efter vor opfattelse fik regeringens politik et helt andet mål, da den samlede langsigtede løsning blev forelagt for et par dage siden. Et valutaværn måtte og må stadig skabes. Der er foreslået afgifter, til dels midlertidige afgifter, og vi tror, det er det mindste onde, som kan vælges i disse dage, hvis vi vil handle hurtigt. Det er en bedre løsning end den, Italien har valgt.

Vi mener også, at der er en klar sammenhæng i oplægget til skattereformen. Vi har lagt vægt på, at to ændringsforslag kunne komme frem, og nu er de der. Det ene om, at tv-branchen fritages for de påtænkte afgifter, fordi det ville ramme en branche og måske også en egn ganske usædvanlig hårdt, og det andet om en mildnelse af forslaget om autoafgifterne. Det tiltrådte regeringen. Det var en helt afgørende indrømmelse. Der var forhandlingsvilje.

[Schlüter.]

Afgiftslovene er ikke, som de plejer at være. For det første er de til dels midlertidige, for det andet skal de til dels efter den 1. januar bruges til en direkte skattelettelse, og for det tredje skal de ikke som ellers altid bruges til at finansiere nye statsudgifter. Det synes vi der er perspektiv i.

Vi har lagt vægt på at få en garanti fra regeringens side for, at den ville stå fast på at gennemføre besparelser på næste finanslov i størrelsesordenen 5 mia kr. Vi har lagt vægt på, at regeringen afgav en erklæring om, at den ville holde fast på, at provenuet for direkte skattelettelser pr. 1. januar 1975 ikke skulle være mindre end ca. 10 mia kr. Regeringen har sagt til os, at den vil sætte sin eksistens ind på, at denne politik kan gennemføres. Det er den tale, det konservative folkeparti hele tiden har ønsket at høre. Nu er den der.

Så vil jeg også gerne sige et par bemærkninger til hr. Per Hækkerup. Hr. Per Hækkerup sagde to meget rigtige ting i sin tale. Den ene var, at befolkningen tørster ikke efter valg. Det er sandt. Befolkningen tørster efter noget andet, efter resultater og en løsning på problemerne. Det er det eneste, som vil kunne skabe respekt for folketingets virksomhed.

Det andet rigtige, hr. Per Hækkerup sagde, var, at vores situation vil være langt værre om 6-8 uger. Det har han ret i. Sådan er det. Den sorte samvittighed lyste ud af hr. Per Hækkerups tale. Der var ikke skygge af antydning af, hvad socialdemokratiet vil sætte i stedet for den politik, der nu kan gennemføres. Hr. Per Hækkerup sagde, at fordi der var et flertal i udvalgsbetænkningen imod lovforslagene, var det jo ikke sikkert, at der også ville være et flertal her i salen. Det har han muligvis ret i, men det var, ligesom jeg kunne høre på den bemærkning, at socialdemokratiet næsten håbede, at der var fremskridtsfolk, som ville sikre det, socialdemokratiet burde i dag, at vi ikke får standset arbejdet, men kan komme i gang med at løse problemerne med det samme.

Så har jeg en bemærkning til hr. Per Hækkerups partner i dag, hr. Glistrup, for de er jo partnere i aktionen for, at problemerne skal blive liggende, og at det skal ende med, at regeringen nødvendigvis må træde tilbage. Hr. Glistrup sagde i går i ra-

dioen, at det ville være en skandale, hvis arbejdet nu igen går i stå et par måneder. Men det er jo det, han i dag kommer til at foranledige.

Ordet gammelpartierne er et af hr. Glistrups yndlingsudtryk, men aldrig er noget parti blevet så gammelt og nytteløst på så kort tid, som hr. Glistrups fremskridtsparti i dag demonstrerer. 28 mandater, 5 måneder og ikke for fem flade øres indflydelse i dansk politik. Det duede altså ikke. Fremskridtspartiet var ikke modent til at tage ansvaret, heller ikke for fremskridt. For hvad er linjen i regeringens oplæg? Bundgrænsen for ægtepar op til 20.000 kr. 30 pct. lettelse af de direkte skatter på indtægter op til 80.000 kr. Dette er nøjagtigt essensen i den politik, hr. Glistrup gik til valg på og sagde at han ville være lykkelig for at komme nogle skridt i nærheden af. Nu siger han nej til den og tager dermed også risikoen for, at vi efter et valg ikke får en regering, som vil føre denne skattepolitik frem igen, og for en måske ringere chance for besparelser end nu. Det bliver måske nu ikke 5 mia kr. det første år og 7 mia kr. det næste år, målt i faste kroner. Og så det allerværste: jeg mener, at hvert eneste medlem af folketinget i disse timer må gøre sig fuldstændig klart, at hvis vi nu lader problemerne ligge, får vi en indkøbsbølge i detaillledet, i engrosledet og i importen, som vil totalt ødelægge betalingsbalancen og vor sparsomme valutabeholdning. Det er helt uundgåeligt, fordi alle folk må vente de samme eller tilsvarende indgreb efter et valg.

Hvem kan se, at en devaluering kan undgås, hvis vi nu får 2 måneders fuldstændig laden stå til? Jeg må sige velbekomme til, at socialdemokratiet og fremskridtspartiet sammen vil vælte regeringen. Det er en mærkelig negativ alliance, det er et kunstigt selskab for dem begge, og dette selskab kan ikke bruges til noget som helst efter den valgdag, jeg forstår nu er uundgåeligt.

Tillisch (FP):

Det kan måske være rigtigt, at en anden end hr. Glistrup tager ordet på denne morgen på fremskridtspartiets vegne, og det skal da være for — til glæde for hr. Per Hækkerup, hr. Schlüter, og hvem det i øvrigt måtte glæde eller mishage — at sige, at der bag det, hr. Glistrup har sagt her i dette

[Tillisch.]

døgn i folketinget, står en 100 pct. enig folketingsgruppe.

Dette kan da heller ikke komme som nogen overraskelse for det høje ting, for det, hr. Glistrup har sagt, og den stilling, fremskridtspartiet dermed har taget til regeringens afgiftsbuket, er helt i overensstemmelse med det valgoplæg og det valgprogram, fremskridtspartiet gik til valg på og hele tiden har hævdet, nemlig at vi ikke kunne gå ind for nye skatter og afgifter.

Hertil kommer, at vi ikke mener, at disse afgifter i den form, de foreligger, har den effekt, som regeringen mener at de har.

Når det så siges, at fremskridtspartiet intet ansvar viser, vil jeg gerne sige, at det kan ikke være rigtigt, at det kun er de gamle partier, der har patent på at være ansvarlige. Vi føler helt bestemt, at vi har gransket vores nyrer og sjæl for at se, om vi kunne gå med til dette, men efter moden overvejelse er vi kommet til, at det kan vi ikke.

Det er også helt i overensstemmelse med det, hr. Glistrup sagde, når vi — og jeg håber, det vil glæde hr. Erhard Jakobsen, at han får klaring på dette problem — i fremskridtspartiet som en helt enig gruppe kan gå helt og fuldstændig ind for det af hr. Erhard Jakobsen stillede dagsordensforslag.

Jeg skal måske lige hertil føje, at vi måske nok kunne have tænkt os en lidt anden formulering i slutningen, hvor der står, at regeringen vil kunne lede lovgivningsarbejdet, men vi kan acceptere ordlyden, idet vi derved forstår: fungere som regering.

Arentoft (FP):

Jeg føler trang til, da flere ordførere har angrebet Danmarks næststørste parti, fremskridtspartiet, for uansvarlighed i den nuværende situation, at sige, som netop hr. Tillisch var inde på, at vi gik til valg på bl. a. dette: ingen folketingskandidat for fremskridtspartiet vil på noget tidspunkt stemme for afgiftsforhøjelser, uden at der samtidig sker tilsvarende lettelser i de direkte skatter. Vi holder vore valgløfter, og vi har derfor i vor skriftlige henvendelse til regeringen, som hr. Glistrup nævnte i sit indlæg, stillet vore krav om modydelse for de foreslåede afgiftslove, endda i en meget blød form.

Da den ikke er med i betænkningen, skal jeg tillade mig at citere den i uddrag:

„De økonomiske indgreb må ses i en helhed og ikke isoleret. Dette gælder også regeringens forslag til afgiftslove, som fremskridtspartiet ikke kan støtte, medmindre der forinden opnås sikre garantier for: 1) De foreliggende afgiftsforslag ændres, således at urimelige beskæftigelsesmæssige og andre virkninger for enkelte arbejdspladser undgås. 2) Indkomstskatteafviklingen bringes i rette spor derved, at den indkomstskattefrie bundgrænse hæves klækkeligt pr. 1. januar 1975 eller 1976 og derefter vokser gradvis år for år. 3) Langsigtede, betydelige, effektive besparelser tilrettelægges for finansåret 1976-77.“

Opfyldes disse krav, skabes tillid i den danske befolkning og i udlandet, og paniklovgivning eller siksakkurs vil kunne undgås.

Jeg vil gerne opfordre regeringen til at tage vort tilbud op til nærmere vurdering.

Birgit Busk (U):

Jeg synes, der er en forfærdelig masse panik, og det har jeg syntes længe; jeg synes bl. a., dette ligner et panikvalg.

Jeg vil gerne sige til fremskridtspartiet: da vi sammen kom ind den 4. december, stod der i programmet noget om, at indkomstskatten, der straffer arbejde og initiativ og hæmmer opsparing, skal reduceres kraftigst muligt. Nu har vi fra regeringen i hvert fald et løfte om, at indkomstbeskattningen vil blive reduceret, og da mener jeg, man burde kunne regne med, at et ord er et ord og en mand en mand. Kan man ikke det, er vi også langt ude.

Statsministeren (Poul Hartling):

Jeg skal fatte mig i korthed. Jeg ønsker at sige tak til en række ordførere for tilslutning til regeringens forslag og for venlige ord, men jeg må jo konstatere, at ordførere, som repræsenterer et flertal, har vendt sig imod de forslag, som vi har anset for at være nødvendige, og som vi har fremsat. Det gjaldt fra første færd for det ærede medlem hr. Per Hækkerup, som sagde, at han ville gå imod forslagene, og socialdemokratiet ville gå imod. Men det er ikke noget, vi gør med glæde, sagde han. Jeg har lyst til at knytte en bemærkning til, at han derefter

[Statsministeren.]

sagde: vi føler os ikke særlig godt behandlet af regeringen. Vi har nemlig, sagde hr. Per Hækkerup, bestræbt os ihærdigt på at komme regeringen i møde, det har ikke skortet på velvilje fra vor side, og vi har udarbejdet synspunkter, som ikke var noget ultimatum, men som man gerne ville have et svar på.

Jeg kan ikke lade være med at sige, at de synspunkter på os måske snarere virkede som betingelser, måske lidt i retning af en håndfæstning, men jeg accepterer, når hr. Per Hækkerup siger, de ikke skulle forstås som et ultimatum, og sådan forsøgte vi også at besvare det. Hvis man vil læse i betænkningen, vil man se, at de svar, som man giver på de 8 punkter, der er stillet op, hele vejen igennem går på, at vi er villige til at drøfte det, vi er parat til at gå ind i en forhandling osv., og det mente vi var et udgangspunkt for, at der var forståelse for, at disse problemer kunne drøftes.

Men socialdemokratiet valgte at betragte dette svar som en afvisning, og derefter sagde hr. Per Hækkerup i sin tale her, at nu var venstre kørt fast, det var jo sandheden om det. Det forekommer mig lidt ejendommeligt, at netop som regeringen har udarbejdet måske den mest omfattende skattereform, der er lavet siden kildeskatten, i hvert fald en meget fyldig og grundig omlægning af fradrag og skatter med eksempler, med tabeller, med procenter, med alt, hvad der hører til, i paragraffer osv., samt en udgiftsreform i skitseform, som det naturligvis måtte være, og så nogle afgiftsforslag, som vi betragter som et valutaværn, netop som vi har lagt denne økonomiske, trefløjede plan frem, siger hr. Per Hækkerup, at venstre åbenbart er kørt fast. Det kan jo være, vi er kørt fast i den forstand, at vi ikke kan skaffe et flertal for vore forslag i folketinget, men vi er ikke kørt fast som dem, der gerne vil arbejde med tingene og lægge vores forslag frem.

De tre ting, som landet trænger til i dag, er nemlig et valutaværn, en skattenedsættelse og en udgiftsreform. Nu er det, vi behandler i dag, det, vi har kaldt et valutaværn, altså en række kraftige afgiftslove, som har den ene hensigt at bremse op for forbruget af valuta, at forbedre den situation, som vi kender, med et stadig voksende

underskud på handelsbalancen, et underskud, som også energikrisen med de stigende oliepriser og råvarepriser har understreget meget stærkt. Dette valutaværn mener vi er en nødvendighed, og i og for sig måtte det jo glæde mig, at det gik igennem næsten alle ordførernes taler — jeg skal nok i venlighed undtage både hr. Ømann og hr. Knud Jespersen — at dette var noget nødvendigt, og man kunne næsten høre en skuffelse og en beklagelse over, at man havde fået tømret et flertal sammen imod disse forslag. Ord som påkrævede, nødvendige osv. var betegnelser, som man kunne høre fra mange sider om forslagene.

Vi mener fremdeles, at det er en nødvendig politik, og vi skal meget beklage, hvis det ender med, at landet i en række uger vil blive udsat for, at man ikke kan gøre noget ved de problemer, som alle erkender er alvorlige.

Det første af de 3 forslag: valutaværn, skattenedsættelse, udgiftsreform, var naturligvis det mest upopulære. Det var det, som var nødvendigt, men upopulært. Det er det, et flertal i dag har talt imod. Dette flertal ved også, at dersom forslagene forkastes, må der følge en konsekvens.

Jeg skal ikke gå ind på de bemærkninger, der i øvrigt er faldet. Jeg skal nøjes med at sige, at regeringen uforandret har den opfattelse, at hvis Danmark skal komme rigtigt igennem vore problemer, så slipper ingen regering, så slipper intet folketing uden om at gøre noget i retning af det, som vi har foreslået. Hvis man udskyder problemerne, bliver de større, og så bliver det nødvendigt at gribe dybere og hårdere ind, og det klæres ikke med lette ord eller tilfældige politiske fraser. Det er simpelt hen en nødvendighed, at vi ikke fortsætter med at bruge mere, end vi tjener, i forhold til udlandet. Når man har ansvar for landets ledelse, som folketinget og regeringen jo har det, må man også gribe ind og sørge for, at det ikke fortsætter.

Derfor vil jeg med spænding se frem til, om det virkelig skulle gå sådan, at folketinget forkaster disse forslag, eller om vi endnu en gang måtte have en mulighed for at appellere til den ansvarsbevidsthed, som vi troede fandtes her i tinget, og som jeg endnu ikke har opgivet håbet om kan findes i tinget.

Formanden:

Vi går derefter til anden omgang, hvor taletiden for ordførerne er 10 minutter.

Pør Hækkerup (S):

Jeg skal kun gøre et par enkelte bemærkninger.

Hr. Glistrup talte på sin sædvanlige maner om denne frygtelige skattejagt på borgerne, som borgerne er udsat for. Jeg er ikke helt klar over, om det er hr. Glistrups personlige erfaringer, der har fået ham til at danne sig de indtryk, men jeg tror i hvert fald ikke, at det er et rigtigt indtryk.

Vi er enige i, at den direkte beskatning har nået en højde, hvor det er hensigtsmæssigt, at den bliver reduceret, men vi må naturligvis se på, på hvilken måde det kan ske.

Jeg vil også gerne anholde en anden bemærkning, hr. Glistrup gjorde. Hr. Glistrup sagde, at vi smider valuta ud i diplomaternes cocktailparties. Jeg tror, det vil være fornuftigt, når vi diskuterer disse problemer, at man sondrer mellem stort og småt. Jeg tror ikke, det er så forfærdelig megen valuta, der, som hr. Glistrup siger, bliver smidt ud i cocktailparties, og jeg ved, at disse cocktailparties ofte kan tjene et fornuftigt formål i retning af at dyrke forbindelser også med de forretningskredse, som vi fra dansk side er interesseret i at have kontakt med.

Jeg skal heller ikke gøre nogen bemærkninger i øvrigt til de forskellige indlæg, der har været. Kun til hr. Schlüter vil jeg sige, at når hr. Schlüter så elskværdigt henvendt til mig taler om, at vi jo er hr. Glistrups, om jeg så må sige, søsterparti eller noget i den retning, så tror jeg nok, at det ikke helt svarer til det, der er virkeligheden. I de drøftelser, vi har deltaget i, har vi måttet konstatere, at fremskridtspartiet og socialdemokratiet normalt står som absolutte modpoler i vurderingen af, på hvilken måde man skal søge at løse problemerne,

Men når jeg tog ordet, er det for at sige til hr. Erhard Jakobsen, at det forslag om motiveret dagsorden, han har fremsat, kan vi ikke stemme for. Vi har ikke tillid til, at regeringen fortsat vil kunne lede lovgivningsarbejdet. Jeg ved heller ikke helt, hvor hr. Erhard Jakobsen har fået den erfaring fra. Jeg vil sige, at efter det, vi har oplevet i

de sidste 2 døgn, ville jeg tro, det ville være vanskeligt at få bekræftet, at man kan have tillid til, at regeringen fortsat vil kunne lede lovgivningsarbejdet.

Men det er da klart, at hvis en dagsorden af den art og karakter bliver vedtaget — og vi vil altså stemme imod den — ja, så foreligger der en ny parlamentarisk situation. Jeg skal ikke kunne sige, hvordan regeringen vil reagere over for den situation. Men hvis den reagerer på den måde, at man beder om at få udsat tredje behandling af lovforslagene og derefter indbyder til at optage nye drøftelser med regeringen, så vil vi naturligvis komme til sådanne drøftelser. Men jeg må erkende, at tilliden til, at disse drøftelser kan føre til et resultat, vil efterhånden kunne findes på et overordentlig beskedent sted.

Glistrup (FP):

Med statsministeren er fremskridtspartiet fuldstændig enig, når ministeren fremhæver, at den nuværende situation påkalder, at man ikke henfalder til partiegoistiske spekulationer, men søger både i folketing og regering at leve op til, at det, der kræves, er hensigtsmæssige foranstaltninger for at undgå den økonomiske misere, som vi synker dybere og dybere ud i, symboliseret bl. a. ved, at vor valutabeholdning falder med 20 mill. kr. hver evige eneste dag.

Men så må statsministeren også leve op til de kloge ord, han udtalte på Amalienborg Slotsplads den dag, han blev udnævnt til statsminister, nemlig at en regering, der sidder på basis af 22 mandater, først og fremmest må være udrustet med ydmyghed, ydmyghed i forhold til folketinget. Og han må affinde sig med, at selv om vi er enige i problemstillingen og ser på det på samme måde, kan han ikke uden videre begå den hovmodige handling at tro, at fordi regeringen nu er kommet frem til, at nogle bestemte lovforslag skulle være de lovforslag, der løser problemerne, og folketingets flertal så fortæller regeringen, at det ikke er den måde, problemerne skal løses på, som regeringen har opstillet i disse skattepålægslove — ja, så skal statsministeren ikke uden videre gå ud fra, at det er ham, der har fortaget alverdens kløgt, og at det er folketingets flertal, der er noget i vejen med. Så er meningen simpelt hen, at en statsminister

[Ølstrup.]

skal affinde sig ydmygt med det, som folketingets flertal statuerer, og så skal statsministeren arbejde for, at man finder frem til en anden måde at løse problemerne på overensstemmende med folketingets flertal. Og det er jo helt oplagt, hvor statsministeren skal finde den mulighed for i det nu siddende folketing at finde et flertal for at løse landets valutariske problemer. Det er helt oplagt for statsministeren at se, at det, der skaber landets valutariske problemer, er, at vi har siddende en stadig stigende del af den danske befolkning, som ikke udfører noget, som kan eksporteres og indbringe fremmed valuta, eller gør et stykke arbejde, der kan producere noget, som kan konkurrere med indførslen og derigennem stække vort valutaforbrug. Der sidder alle disse horder af mennesker rundt omkring på kontorer, offentlige og private, som følge, af at vi har al den fortvivlede lovgivning, vi har. Der sidder alle disse mennesker, som i 1960ernes sorgløshed har fået stillinger på socialkontorer, i undervisningsantalter fra Roskilde universitet til seminarier rundt omkring. Der sidder alle disse mennesker og er med til faktisk at være dem, der bevirker, at de, der slider produktivt, trækdyrene i Danmark, som er med til at skabe valutaen, at resultatet af deres arbejde bliver det sørgelige, at vi taber 20 mill. kr. om dagen. Det er overflytningen af dette menneskemateriale fra de steder, hvor man er med til at udmarve den danske valutabeholdning, over til de steder, hvor man kan være med til at gavne den danske valutastilling, det er den vej, man skal gå, og det er det, der med letthed kan findes et flertal her i folketinget for. Og så kan statsministeren ikke tillade sig de udtalelser, han var inde på ved at hævde: ja men det er uansvarlighed — for lige præcis den metode, som statsministeren har været inde på, kan man ikke inklade sig på.

Som et af symbolerne på denne skrækelige snylteræden på den danske valutabeholdning nævnte jeg i mit første indlæg det, som hr. Per Hækkerup anholdt, nemlig de

under hr. Per Hækkerup tidligere sorterende mennesker, der sidder rundt omkring på de danske ambassader, som jo er aldeles overflødige, efter at vi har fået jettflyvemaskinerne, efter at vi har fået telegraf og telefon, efter at vi er blevet udrustet med folk i dette folketing, som kan tænke i nye baner og ikke bare beskæftiger sig med de gamle traditioner. Hr. Per Hækkerup har selvfølgelig ret i, at denne lille enkelthed ikke er den, der i sig selv bevirker, at vi mister 20 mill. kr. om dagen, men det er bare et symbol på en af de deltagere, som er med til at tære på den danske befolkning ved at lave 100 pct.s valutaforbrug med deres nytteløse gerning, som medfører, at man skal plage skatteyderne og dræbe arbejdsglæden med den indkomstskat, der er den store stressskaber her i Danmark. Det er den sammenhæng, hvor hr. Per Hækkerup burde have forstået at dette symbol for helheden var vel anbragt, og ikke på den måde begynde at ironisere over det.

Selvfølgelig kan vi ikke inden for den begrænsede taletid, man har her, gennemgå alle de hundredtusindvis af forkert anbragte mennesker, vi har inden for den danske samfundsøkonomi, og som skal overflyttes til de rigtige steder, for at vi kan klare vore valutaproblemer. Det er den problemstilling, jeg håber statsministeren vil besinde sig på, og dér vil han jo få bods- og bededagen og de derefter følgende weekenddage, hvis han følger hr. Per Hækkerups velmente råd om at udsætte tredjebehandlingen, således at statsministeren kan overveje disse tanker i en tilstand, hvor han har haft den fornødne søvn og afslappelse. Det er aldeles meningsløst, når den overvejende del af dette folketing, som det vil vise sig, når vi skal stemme om hr. Erhard Jakobsens dagsorden, mener, at i den givne situation har vi i og for sig ikke noget bedre at gøre end at lade dem, der sidder og regerer, fortsætte med at regere, at man så, når folketinget vil give sådan en udtalelse — hvad det utvivlsomt vil — reagerer på et sådant tillidsvotum med simpelt hen at gå ud og sige: ja men

[Glistrup.]

da vi ikke på dette enkelt punkt fik lov til at regere i detaljer, fuldstændigt som vi ville regere og styre og koste med folketinget, så kan vi simpelt hen ikke affinde os med at forsøge at gøre de andre ting.

Det er stadig væk således, at statsministeren må huske de ord, han sagde for 142 dage siden. Det, det gælder om, når man sidder på hans plads, er ydmyghed.

Hilmar Baunsgaard (RV):

Jeg skal ganske kort på det radikale venstres vegne dels kommentere, dels tage stilling til den af hr. Erhard Jakobsen foreslåede dagsorden. Jeg vil gerne sige, at vi er i det radikale venstre enig med hr. Erhard Jakobsen i den erkendelse, at det ville være uforsvarligt at standse lovgivningsarbejdet på et tidspunkt, hvor alvorlige problemer kræver hurtig indskriden; det fremgik af det, som mit partis ordfører sagde i sin ordførertale tidligere på morgenen.

Jeg må imidlertid også sige, at når man derefter går videre til at udtale sin tillid til, at regeringen fortsat vil kunne lede lovgivningsarbejdet, så er det nødvendigt at erindre sig, at i dette folketing er det at lede lovgivningsarbejdet først og fremmest at lede samarbejdet, og som det fremgik dels af mit partis ordførers indlæg, dels af den forhandling, der har fundet sted både i skatteudvalget og i PØ-udvalget, så er der gået skår i vores tillid til, at regeringen kan lede samarbejdet.

Men da vi ikke vil hindre en mulighed for, at der gøres endnu et forsøg på at få gennemført den økonomiske sanering, som også vi lægger så afgørende vægt på bliver gennemført nu, vil vi undlade at stemme ved afstemningen om dagsordenen.

Anker Jørgensen (S):

Jeg vil gerne understrege, at i alle de forhandlinger og kontakter, der har været forud for den situation, vi står i nu, har der været flere opfordringer fra forskellige partier, altså ikke alene fra socialdemokratiet, til regeringen om at finde frem til former for samarbejde, som kunne medføre en løsning på de aktuelle problemer, vi står over for. Det er imidlertid min opfattelse, at regeringen virkelig har været afvisende over for de forslag, som vi har stillet. Det er, ligesom

om regeringen simpelt hen ikke opdagede nødvendigheden af at finde frem til samarbejdsformer, som kunne åbne vejen til en løsning af problemerne.

Må jeg f. eks. pege på den kendsgerning, at vi flere gange i udvalget har bedt regeringen om at søge kontakter med grupper af partier, som kunne udgøre et flertal ikke blot for regeringens forslag, men også for regeringens forslag i ændret form og derudover for en langsigtet politik på det skattemæssige og på det bolig-mæssige område.

Vi har også gang på gang sagt til regeringen i udvalget, at der var jo muligheder, idet vi netop nu har nogle helligdage, der er, jeg havde nær sagt stillet til rådighed for os, således at vi havde store muligheder for at få tid til at snakke ud om tingene.

Socialdemokratiet har ikke kunnet acceptere, at vi skulle give tilslutning i mere eller mindre hel form til disse afgifter i den ene ende for så i den anden ende af den samlede økonomiske politik at blive bet over for nogle afgørelser, som vi ikke ville støtte. Med andre ord, vi ville ikke være tilhængere af løsninger med skiftende flertal; så vidste vi ikke, hvor vi var henne, så ville vi komme til at købe katten i den politik, vi var ude for.

Jeg vil gerne sige dette under henvisning til, at finansministeren i høj grad har vist stædighed. Må jeg bare her nævne to eksempler. Finansministeren og dermed regeringen modsatte sig, at det af socialdemokratiet stillede forslag til løsning af restskatteproblemet blev gennemført. Regeringen og dermed finansministeren modsatte sig, at det af socialdemokratiet stillede forslag til lettelse for folkepensionisters ekstrairandtægter og beskatningen af disse blev gennemført. Disse to forslag er indeholdt i det forlig, som socialdemokratiet havde indgået med regeringen. Som det eneste parti i folketinget indgik vi et første forlig med regeringen, og dette forlig indeholdt disse to love, men disse to love ville regeringen, da vi konkret kom frem til behandling af dem, ikke gå ind for.

Nu er de ganske vist gennemført alligevel, ikke på grund af tilslutning fra den regering, som vi indgik forliget med, men derimod fordi det pludselig viste sig muligt at få et flertal i folketinget for dem.

Må jeg have lov til at gentage, at social-

[Anker Jørgensen.]

demokratiet har vist velvilje og imødekom-
menhed over for de krav, som tiden stiller;
det var derfor, vi indgik forliget i februar
måned. Men det har vist sig, at den rege-
ring, der startede så glad og så oplagt, se-
nere blev træt og uoplagt, ja, næsten stille-
stående i de sidste to døgns forhandlinger.
Man åbnede ganske enkelt ikke op.

Derfor vil jeg sige: det er ikke socialdemo-
kratiets ønske, at denne situation skulle
ende i valg, men vi kan på den anden side,
som også vores ordfører, hr. Per Hækkerup,
har sagt, ikke gå ind for den dagsorden, der
er foreslået, vi må stemme imod den ud fra
de erfaringer, vi har haft i det sidste par
døgn.

Jeg håber alligevel, at regeringen, hvis
den skulle blive opfordret til det, virkelig vil
vise forhandlingsvilje. Sent er bedre end
aldrig.

Jens Peter Jensen (V):

Selv for et for tiden midlertidigt medlem
af det høje ting er det ejendommeligt i
denne skønne forårs morgenstund at opleve
et ting, der arbejder på den måde, som det
foregår her. Det efterlader i befolkningen
indtryk af nogle snakkemaskiner, efterlader
indtryk af mennesker, der vil behandle vig-
tige statsanliggender på et tidspunkt, hvor
de fleste er så trætte, at de ikke kan se en
flue på en væg. Og så laver man dagsorde-
ner og forskellige ting, indfortolker det ene
og det andet i det.

Hvorfor dog ikke skære tingene ud i pap?
Det, der bør ske i denne morgenstund, er
dette, at hr. Hilmar Baunsgaard og andre,
der gerne vil have knyttet forhandlingstrå-
dene, står frem med en idé om, at vi vel kan
bruge nogle timer her i løbet af det døgn, vi
er inde i.

Der er jo ingen grund til at holde skjult
for hinanden, at det er en parlamentarisk
situation, vi befinder os i nu, som kan ende
med, at vi om nogle få minutter får at vide,
at dette folketing opløses, at der udskrives
valg. Det er jo det, der er situationen. Men
der er ikke ret mange medlemmer i det høje
ting, der føler, at det er den rigtige løsning
på situationen. Hvis det imidlertid skulle gå
sådan, så ønsker jeg forinden at få sagt et
par ting. Der er den ene gang efter den an-
den henvist til, at regeringen kun har 22

mandater bag sig. Man skal ikke prøve på at
skabe den forestilling, at den regering, der
udgik af sidste valg og den folketingssam-
mensætning, der kom, var en regering, der
ikke duede. Den fremstilling kunne man
måske have fået folk til at tro på for nogle
få dage siden; men den regering har fremlagt
en politik, der er indhold i, der er sammen-
hæng i. Kald den højtærede finansminister
stædig, det vil han ikke føle som et skælds-
ord, men glem ikke den tale, som den højt-
ærede finansminister holdt her ved frem-
sættelsen af de forslag, der her er til behand-
ling. Det var ikke blot en lang tale, det var
også en stor tale, og der var sammenhæng i
den. Det med stædigheden kunne vi måske
komme et stykke vej med i løbet af nogle
timer, men jeg appellerer altså til, at man
prøver på at få forhandlingstråden taget op,
for ellers går vi herfra med en lidt flov for-
nemmelse, og den er overordentlig velberet-
tiget.

Ib Christensen (DR):

Retsforbundet har gang på gang rettet en
skarp kritik mod regeringen for støjhed. Vi
har også rettet en skarp kritik mod andre
partier for en tidvis mindst lige så støj-
hed. Alle ved, at for retsforbundet er det
ikke det afgørende, hvem der sidder på ta-
buretterne, eller hvem der leder lovgivnings-
arbejdet. Vi har vores forslag om en magi-
stratsregering som en effektiv form for le-
delse og en ledelse, der kan skabe parlamen-
tarisk stabilitet.

For så vidt angår det dagsordensforslag,
der er fremsat af centrum-demokraterne, er
vi 100 pct. enige i det første, nemlig at tids-
punktet ikke er inde til at standse lovgiv-
ningsarbejdet, idet alvorlige problemer kræ-
ver hurtig indskriden. Jeg kan derfor på
retsforbundets gruppes vegne sige, at så-
fremt regeringen selv mener, selv har tillid
til, at den er i stand til at lede lovgivnings-
arbejdet, så kan vi godt støtte det fremsatte
dagsordensforslag.

Morten Lange (SF):

I går aftes var det store bededags aften.
Min fornemmelse var, at regeringen ikke
havde nogen hveder med; den havde bragt
noget usædvanlig tørt brød som sit bidrag
til en såkaldt økonomisk reform i Danmark.
Nu er det blevet store bededags morgen, og

[Morten Langa.]

en mærkelig fromhed synes at brede sig her i dette ting. Søvnighed og fromhed — ikke nogen god blanding. Men det forekommer mig, at man har overset en ting, som er væsentlig, nemlig at samtidig med at vi har siddet her, har befolkningen i Danmark klarere og klarere taget afstand fra de forslag, regeringen har lagt frem. Den har helt tydeligt set, at de bar ikke frem til nogen løsning af dette lands økonomiske problemer. Det er muligt, man vil få sig selv til for den almindelige bededagsstemnings skyld at fortsætte efter min mening fejlagtige og nytteløse forhandlinger endnu en gang; det synes, som om seppineri er blevet et træk, som hører med til det politiske liv i Danmark. Hvis det var for det godes skyld, og hvis det var forslag, som virkelig havde perspektiv, ville socialistisk folkeparti gerne deltage i disse forhandlinger, om de så tog 48 eller 56 timer; men med det, der er lagt frem her, og med den skinvilje til forhandlinger, som der i realiteten er tale om, så synes jeg hellere, at fromheden skulle holde op og vi skulle gå over til at prøve på at komme i gang med de politiske og økonomiske realiteter, som står foran os i Danmark, og som åbenbart ikke kan klares af en venstregering, som vi aldrig skulle have haft, og som nu har prøvet på at spille et meget højt spil uden at sikre sig på nogen vis på forhånd at kunne vinde, hvorved den i virkeligheden har bragt Danmarks økonomi i en endnu mere risikofyldt situation. Jeg tror, at en overdreven tro på, at man får et eller andet til at hænge sammen på denne tid, allerede har lidt det skibbrud, som den fortjener, og jeg vil håbe, at dette helt malplacerede forsøg fra hr. Erhard Jakobsens side på at få en lille smule opmærksomhed omkring sig selv inden hans eventuelle bortgang ikke har været nogen nytte til. Jeg håber, vi får en snarlig slutning på noget, som ikke fører til noget godt.

Knud Jespersen (DKP):

Selv om solen er kommet højere på himlen, er der tilsyneladende ikke skabt mere klarhed. Jeg synes, det nu er på tide, også af respekt over for folkettinget og af respekt over for offentligheden, at statsministeren giver udtryk for, om man virkelig

efter dette dramatiske og ret så nytteløse forsøg på at lave noget, der skulle minde om en økonomisk politik, men som indtil nu kun har været en provokation imod lønmodtagerne, alligevel vil regere videre på det grundlag, hr. Erhard Jakobsen her har skitseret.

Jeg er bange for, at det, der er krisen omkring regeringen ude i befolkningen, det bliver krisen omkring folkettinget, hvis man nedlader sig til efter denne behandling og efter at have nedstemt disse afgiftsforslag at acceptere, at man alligevel godt kan udtrykke sin tillid til, at denne regering kan regere videre. Hvorfor skulle den kunne det, selv om det er store bededag? Den har ikke kunnet endnu på en sådan måde, at det gavnede befolkningen, og der er ikke noget nyt i denne sag. Det var derfor også med nogen forbavelse, at jeg lyttede til hr. Ib Christensens bemærkninger, som viste, at man mellem 2 ordførere og i løbet af tre kvarter kunne skifte fra én opfattelse til den diametralt modsatte. Men det har man naturligvis lov til — det er jo sket før i det høje ting, og det skal jeg ikke blande mig i. Ja, hr. Erhard Jakobsen nikker, han har skiftet tredimensionalt, og det vil han sikkert kunne gøre igen. Med denne geniale bevægelsesevne skulle det såmænd ikke undre mig, om hr. Erhard Jakobsen, hvis vi nu leger denne sag igennem og skaber yderligere tillidskrise, vil stemme sammen med kommunisterne for et mistillidsdagsordensforslag på mandag. Det, der kunne holde hr. Erhard Jakobsen tilbage, var måske, at man kunne forvente, at der ikke var nogen, der foreslog skat på vand i det nye folketing, men det gjorde heller ikke noget.

Ib Christensen (DR):

Jeg kunne ønske mig, at hr. Knud Jespersen ville påvise, hvor det er, retsforbundet har skiftet standpunkt i denne sag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag om motiveret dagsorden af Erhard Jakobsen (se sp. 6525)

vedtoges med 90 stemmer mod 64; 18 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Efter anmodning skal jeg her udsætte mødet. Det genoptages kl. 6.45.

Mødet udsat kl. 6.12.

Mødet genoptaget kl. 6.45.

Formanden:

Jeg har modtaget følgende skrivelse:

„På venstres vegne skal jeg i henhold til forretningsordenens § 9 anmode om, at behandlingen af forslagene afbrydes, og at forslagene kommer til fornyet udvalgsbehandling.

Christiansborg, den 10. maj 1974
Henning Christophersen.“

Ønsker nogen at udtale sig om dette forslag?

Hvis ingen gør indsigelse mod forslaget, vil jeg betragte det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Sagernes videre behandling stilles herefter i bero.

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Med skrivelse af dags dato har justitsministeren fremsendt skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget Dohrmann stillet spørgsmål. (Spm. nr. 228). Spørgsmålet og besvarelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftligt besvaret spørgsmål.

Af *Dohrmann* (FP) til justitsministeren (30. april 1974):

„Finder ministeren det betryggende for lovlidige borgere samt tilfredsstillende for politiets arbejdsvilkår, at liberaliseringen i danske fængsler efterhånden er gået så vidt, at f. eks. narkoforhandlere, der er idømt fængselsstraf, samtidig med, at de afsøner deres straf, har så frie forhold, at de uden for fængslet kan oppebære betydelige indtægter ved prostitution?“

(Spm. nr. 228).

Begrundelse.

I betragtning af de mange alvorlige forbrydelser, der begås, specielt under påvirk-

ning af hårde stoffer, finder spørgeren det meget graverende for retssikkerheden, såfremt forholdene under strafafsoningen fortsetter under de vilkår, som er belyst i Jyllands-Posten den 27. april 1974.

Justitsminister *Nathalie Lind's* svar (9. maj 1974):

I begrundelsen for spørgsmålet er henvist til en artikel i Jyllands-Posten den 27. april 1974.

Efter artiklen skulle en kvindelig strafafsoner, der var idømt 3 års fængsel for handel med morfinbase, afhøres af politiet om indsmugling af morfinbase i statsfængslet ved Horserød, hvor kvindelige afsonere i reglen anbringes. Det viste sig imidlertid, at den pågældende var anbragt på en gård, hvor hun opholdt sig sammen med 5 andre afsonere og 2 tilsynsførende. Anledningen til afhøringen var den omstændighed, at hun under afsoningen havde købt et farvefjernsyn for 6.700 kr. kontant. Under afhøringen forklarede hun, at pengene hidrørte fra gadetræk på Vesterbro, foretaget under afsoningen.

Jeg kan oplyse, at det drejer sig om en 25-årig kvinde, der den 20. juni 1972 blev varetægtsfængslet, sigtet for blandt andet overtrædelse af straffelovens § 191. Under sagen blev hun mentalobserveret, og det fremgår af de afgivne erklæringer, at hun, der i flere år havde været forfalden til misbrug af euforiserende stoffer, måtte betegnes som svært psykisk afvigende. Talrige ophold på psykiatriske hospitaler havde været uden nogen som helst effekt.

Ved østre landsrets ankedom af 24. maj 1973 blev hun anset med straf af fængsel i 3 år, hvorefter hun den 27. juni 1973 blev overført til statsfængslet ved Horserød.

Den 30. august 1973 blev hun af statsfængslets læge indlagt på sankt hans hospital, hvorfra hun imidlertid bortgik den 11. oktober 1973. Allerede efter 5 dages forløb kom hun dog tilbage til statsfængslet.

I slutningen af november måned 1973 var fornyet hospitalsindlæggelse nødvendig, og hun blev da overført til sygeafdelingen (vestre hospital) i vestre fængsel.

Under opholdet på vestre hospital kom hun ind i en meget positiv udvikling, og på den baggrund besluttede man at give hende tilladelse til udgang, således at hun

[Justitsministeren.]

kunne anbringes på en gård, tilhørende behandlingsinstitutionen Højbjerggård med henblik på senere overførsel til en højskole.

Anbringelsen på gården fandt sted i midten af februar 1974, hvor der var ca. 4 måneder tilbage til den normale prøveløslædelsesdato.

Med hensyn til det omtalte farvefjernsyn kan jeg oplyse, at kvinden, da hun vendte tilbage til statsfængslet ved Horserød efter at være bortgået fra sankt hans hospital, fik tilladelse til at få udleveret et farvefjernsyn, som angiveligt blev overladt hende som lån af en bekendt, som i øvrigt havde bistået ved hendes tilbagevenden til fængslet.

„Kort tid efter fandt man imidlertid en kvittering for køb af apparatet, og da der herefter opstod tvivl om, hvorfra midlerne til købet stammede, blev tv-apparatet inddraget og sagen af anstalten overgivet til nærmere politimæssig undersøgelse. Under den første afhøring forklarede den indsatte, at hun havde købt tv-apparatet for penge, som hun havde lånt af den nævnte mandlige bekendt, men under en senere afhøring har hun forklaret, at hun havde tjent pengene ved prostitution, efter at hun den 30. august 1973 var blevet anbragt på sankt hans hospital. Apparatet er ifølge kvitteringens dato indkøbt i det tidsrum, hvor den pågældende var bortgået fra hospitalet.“

I artiklen omtales endvidere forskellige tilfælde vedrørende indsmugling og brug af narkotiske stoffer i anstalterne, og det anføres, at det af hensyn til retssikkerheden anses for nødvendigt, at der over for en vis gruppe af lovovertrædere gennemføres en begrænsning af fællesskabet mellem de indsatte og af adgangen til besøg, udgang m. v.

Jeg kan hertil oplyse, at kriminalforsorgen allerede ved afgørelsen af spørgsmålet om afsoningssted lægger betydelig vægt på, om der består risiko for misbrug af forholdene i de åbne anstalter med disses større friheder og fællesskab. Sker anbringelse i lukket anstalt, er adgangen til udgang begrænset, set i forhold til den åbne anstalt, ligesom den konkrete vurdering af misbrugsrisikoen langt oftere vil føre til, at udgang nægtes. I den lukkede anstalt er der endvidere ikke

almindelig adgang for de indsatte til at telefonere uden kontrol, ligesom der gennemføres en væsentlig strengere visitation i forbindelse med udgang.

For så vidt angår adgangen for de indsatte til at besøge hinanden på stuerne og ordningen med hensyn til brevcensur, kan jeg oplyse, at jeg for nylig har haft lejlighed til at redegøre herfor under samråd med retsudvalget.

Formanden:

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 14. maj kl. 13.30 med følgende dagsorden:

1) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om folketingsvalg i Grønland.

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om nordisk samarbejde.

3) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsorden for folketinget [af Karlskov Jensen m. fl.].

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om skattemæssige fradrag og særskilt beskatning af medhjælpende hustruer.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af udskrivningsloven.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste formanden til den ugeplan, der snart ville blive omdelt.

Mødet hævet kl. 6.49.